

Odgojni stilovi roditeljstva

Fučec, Anja

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University North / Sveučilište Sjever**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:122:647685>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-23**

Repository / Repozitorij:

[University North Digital Repository](#)

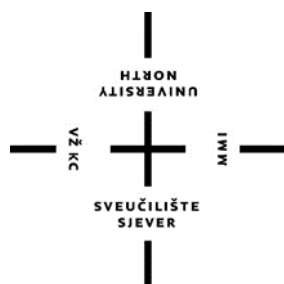
**Sveučilište
Sjever**

Završni rad br. 1448/SS/2021

Odgojni stilovi roditeljstva

Fučec Anja, 3032/336

Varaždin, rujan 2021. godine

Sveučilište Sjever

Odjel za sestrinstvo

Završni rad br. 1448/SS/2021

Odgojni stilovi roditeljstva

Student

Fučec Anja, 3032/336

Mentor

doc.dr.sc. Ivana Živoder

Varaždin, rujan 2021. godine

Prijava završnog rada

Definiranje teme završnog rada i povjerenstva

ODJEL	Odjel za sestrinstvo		
STUDIJ	preddiplomski stručni studij Sestrinstva		
PRISTUPNIK	Fučec Anja	JMBAG	3032/336
DATUM	19.07.2021.	KOLEGIJ	Zdravstvena njega djeteta
NASLOV RADA	Odgojni stilovi roditeljstva		
NASLOV RADA NA ENGL. JEZIKU	Parenting styles and upbringing		
MENTOR	dr.sc. Ivana Živoder	ZVANJE	docent
ČLANOVI POVJERENSTVA	1. Andreja Bogdan, prof. psihologije, predsjednik		
	2. doc.dr.sc. Ivana Živoder, mentor		
	3. doc.dr.sc. Irena Canjuga, član		
	4. dr.sc. Jurica Veronek, zamjenski član		
	5.		

Zadatak završnog rada

BROJ	1448/SS/2021
OPIS	Roditeljstvo je zahtjevno i uključuje niz kompleksnih aktivnosti, zadaća i znanja kojima je cilj da se djeca odgoje u uspješne, zadovoljne, samopouz dane i sretn e osobe. Tijekom odgoja roditelji prenose svoje vještine, znanja, navike, vrijednosti i iskustva na dijete. Djeca očekuju i traže, od roditelja i drugih njemu značajnih osoba, potvrdu da su važna, voljena i sposobna. U odgoju djeteta postoji više različitih odgojnih stilova. Svaki stil ima drugačiji utjecaj na djetetovo doživljavanje, ponašanje i njegove osjećaje. Svako dijete je različito, stoga mu se treba pristupiti individualno. Stilovi roditeljstva se mogu razlikovati s obzirom na dvije dimenzije, a to su roditeljski nadzor ili kontrola i roditeljska toplina. Vrlo je važno da roditelji postavljaju granice u odgoju, a one bi trebale biti konkretne, jasne i dobro definirane. U radu će se: - objasniti što je roditeljstvo i odgoj- prikazati vrste odgojnih stilova roditeljstva- prikazati utjecaj stilova roditeljstva na razvoj djeteta- istražiti koji odgojni stil roditeljstva najviše prevladava

ZADATAK URUČEN

30.07.2021.

POTPIS MENTORA

I. Živoder

Predgovor

Zahvaljujem se mentorici doc.dr.sc. Ivani Živoder na trudu, savjetima i pomoći oko pisanja završnog rada te što mi je uvijek bila dostupna. Također se zahvaljujem svojoj obitelji što su mi omogućili školovanje te pružili puno podrške tijekom studiranja, jer da nije bilo njih ovo sve ne bi bilo moguće.

Isto tako se zahvaljujem svim profesorima Sveučilišta Sjever i mentorima vježbovne nastave na prenesenom znanju i iskustvu.

Sažetak

Roditeljstvo je skup svih aktivnosti koje roditelji trebaju obaviti i zadovoljiti kako bi dijete imalo sretno i zadovoljno djetinjstvo. Biti roditelj nije samo psihološka nego i biološka kategorija. Neki od čimbenika koji utječu na roditeljstvo mogu biti dob ili ekonomski status roditelja. Smatra se da je vrijeme adolescencije nepovoljno za roditeljstvo. Odgoj ne zavisi samo o ponašanju i mogućnostima roditelja, već i o ponašanju i karakternim osobinama djece. Odgojni stilovi roditeljstva utječu na kognitivni, socijalni i emocionalni razvoj djece, stoga je važno da roditelji odaberu jedan od boljih stilova za odgajanje djece. Najpoznatije su četiri vrste odgojnih stilova, a to su: autoritativni, autoritarni, permisivni i zanemarujući. Svaki stil se razlikuje, a najboljim se smatra autoritativni ili ravnopravni. Autoritarni, permisivni i prezaštitnički imaju svaki svoje prednosti i mane, a najgorim stilom odgajanja se smatra zanemarujući stil.

Tijekom izrade završnog rada provedeno je istraživanje putem društvene mreže *Facebook* u razdoblju od ožujka do svibnja 2021. godine. Cilj istraživanja bio je saznati od roditelja što za njih znači roditeljstvo i odgoj, koliko vremena provode s djecom i koji je odgojni stil roditeljstva u današnje vrijeme najzastupljeniji. U istraživanju je sudjelovalo ukupno 612 sudionika, 586 (95,8%) žena i 26 (4,2%) muškaraca. Rezultati istraživanja su pokazali da većina sudionika, njih 558 (92,2%) smatra da je roditeljstvo i odgoj nešto najljepše i najteže na svijetu, ali i najvažnije za rast i razvoj djece. Kroz dobivene rezultate pokazalo se da je najzastupljeniji autoritativni ili ravnopravni odgojni stil roditeljstva jer u svakom primjeru ponuđenih odgovora najviše roditelja odabralo je način postupanja prema autoritativnom odgojnom stilu. Primjerice, najveći postotak roditelja (414, 67,6%) bi kod djeteta prvo poticalo samostalnost, onda pružilo potrebnu pomoć djetetu, reakcije bijesa i ljutnje u trgovini bi spriječili razgovorom s djetetom kod kuće ili prije ulaska u trgovinu (416, 68%), svađu među djecom zbog igračke bi riješili uzimanjem sporne igračke dok se djeca međusobno ne dogovore (337, 55,1%). Roditeljima je važan djetetov dnevni raspored (489, 79,9%) iako ponekad odstupaju od pravila. Većina roditelja (328, 53,6%) se ne miješa u odabir prijatelja svoje djece jer se takve situacije često mijenjaju i dijete uvijek samo na kraju odluči s kime će se igrati.

Važnost poznavanja odgojnih stilova roditeljstva poželjno je za medicinske sestre i liječnike kako bi u svom radu bili što kompetentniji.

Ključne riječi: roditeljstvo, odgoj, odgojni stilovi, uloga medicinske sestre

Sadržaj

1. Uvod.....	1
2. Roditeljstvo	3
2.1. Čimbenici koji utječu na roditeljstvo	3
3. Odgoj	4
4. Odgojne metode.....	5
4.1. Postavljanje granica u odgoju	5
4.2. Razvoj samopouzdanja i samopoštovanja kod djece	6
5. Stilovi roditeljstva.....	8
5.1. Autoritativni stil odgoja	8
5.2. Permisivni stil odgoja	8
5.3. Autoritarni stil odgoja.....	9
5.4. Zanemarujući stil odgoja	10
5.5. Prezaštitnički stil odgoja.....	10
6. Razlika između roditeljskih stilova	12
7. Utjecaj stilova roditeljstva na razvoj djeteta.....	14
8. Uloga medicinske sestre u poznavanju odgojnih stilova roditeljstva.....	15
9. Istraživanje	16
9.1. Cilj istraživanja.....	16
9.2. Metode istraživanja.....	16
9.3. Sudionici istraživanja.....	16
9.4. Rezultati istraživanja	16
10. Rasprava	41
11. Zaključak	44
12. Literatura.....	45

1. Uvod

Roditeljstvo se uči jer nije urođeno. U takvom procesu učenja, roditelji često trebaju pomoć različitih stručnjaka u ovom području. Svaki roditelj koji istražuje i unapređuje vlastito roditeljstvo može uspješno zadovoljiti zahtjevnu roditeljsku ulogu. Pri tome mora biti kreativan, odgovoran, stalno učiti, poštovati djetetove interese i prava te se ponašati zrelo, savjesno i kao voditelj na putu djetetovog odrastanja. Obiteljska afektivna ekspresija ima značajnu ulogu u procesu roditeljstva jer značajno utječe na razvoj djetetove emocionalne inteligencije kroz razvoj njegove empatije, svijest o samom sebi, upravljanje emocijama, te osvještavanje motivacije. Zadaća svih roditelja je da stvore povoljne uvjete za kvalitetno odrastanje djece [1].

Odgoj je ponekad lakše razumjeti nego definirati zato što je vrlo kompleksan. Kina, Indija, i Egipat su bile stare istočnjačke civilizacije kojima je cilj bio djecu odgojiti u pokorne i poslušne građane kako bi se oni mogli bezuvjetno pokoravati autoritetu. U današnje vrijeme cilj odgoja bi trebao biti razvoj odgovornog, kritičkog, zadovoljnog, fleksibilnog i samostalnog pojedinca koji će voditi produktivan i kreativan život, te brinuti o sebi i drugima [2].

Za uspješno odgajanje i obrazovanje djece vrlo je važno da odnosi između oba partnera i odnosi između djece i roditelja dobro funkcioniraju. Parovi ili bračni partneri postaju roditelji nakon rođenja djeteta ili ako se odluče na posvojenje djeteta. Za razvoj djeteta jednako su važna oba roditelja kako bi se dijete osjećalo zadovoljno i sigurno.

Odgoj u obiteljima nekad i danas značajno se promijenio. Tijekom povijesti kako se mijenjalo društvo, tako se promijenila i obitelj. Značajnu ulogu u određivanju funkcije i strukture obitelji imale su religija, kultura, politička i društvena zbivanja. Što i danas određuju, ali u manjoj mjeri. Najstarijom ljudskom „institucijom“ smatra se obitelj, te o obitelji i njihovim odnosima ovisi budućnost svakog društva. Obitelj postoji još od nekada jer je sveprisutna i možemo ju pronaći na svim kontinentima, kod svih naroda, te u svakoj državi. U povijesti su židovske i sumerske obitelji imale izrazitu patrijarhalnu strukturu, odnosno u obitelji je bio dominantan otac koji je imao neograničenu vlast nad djecom i ženom. U demokratski uređenoj Ateni žene su imale puno manje slobode u društvu i obitelji, nego žene u aristokratski uređenoj Sparti. Kršćanski se brak trebao temeljiti na uslužnosti, ljubavi, jednakosti i vjernosti. Za vrijeme prvih stoljeća kršćanstva otac je u obitelji imao pravo da istjera sinove iz kuće, proda kćer ili pošalje u samostan. U današnje vrijeme tradicionalnu obiteljsku strukturu čine otac, majka i njihova djeca te krvni srodnici: baka, djed, stričevi, strine, bratići, sestrične i drugo. Tijekom 20.-og stoljeća položaj žena u obitelji i društvu izrazito se promijenio. Nisu više bile isključivo kućanice koje su bile usmjerene na odgoj djeteta nego se obrazuju, zapošljavaju i sudjeluju u mnogim drugim

životnim aktivnostima. Stoga, takav tempo i položaj rada i života zahtijeva drugačiju ulogu majke, ali i oca. Iz tog razloga se očekuje od oba roditelja da usklade posao i obitelj na način da podijele obveze koje proizlaze iz zajedničkog odgajanja djece i života. Ravnopravna zajednica roditelja i djece smatra se kao suvremena obitelj. U suvremenim obiteljima roditelji posvećuju pažnju odgoju djeteta, uspostavljanju odnosa između cijele obitelji te djetetovim problemima. U današnje vrijeme nema podjele na ženske i muške poslove iz razloga jer su oba roditelja zaposlena pa se obveze ravnopravno dijele. Kompromisi i dogovori su u obitelji svakodnevnica jer uloge nisu unaprijed i strogo dodijeljene [2].

Odgojni stilovi roditeljstva mogu utjecati na djetetov školski uspjeh, emocionalnu sigurnost, profesionalni uspjeh, kognitivnu i socijalnu zrelost te na nezavisnost i samostalnost. Roditeljske odgojne stilove izravno određuju vrijednosti i ciljevi roditelja te također utječu na određene postupke i aktivnosti roditelja koje će učiniti u vezi kada njihovo dijete ima neki problem. Odgojni stilovi su skup stavova roditelja prema djeci, te emocionalno ozračje unutar kojeg se zbivaju različite aktivnosti i postupci između roditelja i djece. Važno je da roditelj odabere najbolji odgojni stil roditeljstva jer je on od središnje važnosti za roditeljsku uspješnost. Istraživači Martin i Maccoby te Baumrind proglasili su da se svi odgojni roditeljski stilovi mogu svrstati u četiri glavne skupine s obzirom na to koliko roditelji upotrebljavaju nadzor nad djecom i koliko upućuju ljubavi i topline djetetu. Stoga se razlikuju četiri roditeljska stila, a to su: autoritativan ili ravnopravan, autoritaran ili kruti, permisivan ili popustljiv i zanemarujući ili nemaran [3].

Postoji više tipova roditelja koji se razlikuju s obzirom kako se koji roditelj ponaša prema svojoj djeci. Stoga imamo permisivne roditelje koji ne postavljaju granice i daju djeci previše slobode. Najčešće djeca takvih roditelja postaju razmažena. Zatim imamo zanemarujuće roditelje koji ne brinu za svoju djecu jer imaju previše posla. Njihova djeca nemaju samopouzdanje i znanje kako se snalaziti u složenosti života. Roditelji koji se ponašaju prekomjerno zaštitnički su osobe koje se boje života i ne dopuštaju da djeca uče na svojim greškama. Autoritativni roditelji su čvrsti, ali nisu agresivni. Otvoreni su za dogovore i vole svoju djecu. Ovisni roditelji ne žele pustiti svoju djecu nakon njihovog odrastanja, pa ih uvjetuju da ovisе o njima. Na kraju takva djeca nažalost imaju ovisne osobnosti i nemaju samopouzdanja. Izolirani roditelji su najčešće izolirani od društva, susjeda i rodbine jer ne znaju kako se odnositi prema ljudima. Stoga su takvi roditelji samohrani. Njihova djeca postaju isto tako izolirana od društva i roditelja te postaju usamljeni [4].

2. Roditeljstvo

Jedan od mitova o roditeljstvu smatra da je odgajanje djece zabavna stvar. No, nije baš tako. Zapravo je to težak posao, uključuje puno odgovornosti, vještina, stresa, dugotrajno obvezivanje i posvećenost odgoju. Mit o djeci govori da su djeca „draga i slatka“ te zbog tog mita mladi roditelji često prolaze kroz fazu dubokog razočarenja vezano uz očekivanja roditeljstva. Također mit o tome kako djeca mogu popraviti brak roditelja vrlo brzo se pokazao netočnim iz razloga jer djeca ne mogu povećati intimnost među partnerima. U ranijim vremenima je roditeljstvo bilo jednostavnije jer je postojao generalni konsenzus oko dječjih potreba i zadovoljstva. Pojam roditeljstvo spominje se u trenutku kada se razvila ideja o tome da su otac i majka jednako važni za odgoj i razvoj djeteta, bez obzira što su njihove uloge različite obzirom na spol. Gutman je 1975. godine tvrdio da je roditeljstvo životno značajna aktivnost za ljudsko biće. Postoje brojne verzije roditeljstva koje su nekada bile manje analizirane, prisutne ili uopće nisu postojale. Na primjer kao što su surogat roditeljstvo, odgođeno roditeljstvo, namjerno ili ne namjerno (ne)imanje djece, udomljavanje ili posvajanje djece, roditeljstvo bez braka te homoseksualni parovi kao roditelji [5]. Za kvalitetno roditeljstvo je važno da roditelji ne postavljaju pravila koja ne mogu provesti, te ispunjavaju svoja obećanja. Na primjer, ako roditelj kaže djetetu da će izaći iz trgovine ako dijete uzme neku stvar s police bez njegovog pristanka, onda zaista mora biti spreman to i učiniti. Ako roditelji smatraju da je roditeljstvo vještina, takvo razmišljanje pomaže da se suzdrže od samo osuđivanja zbog pogrešaka koje su učinili. Na taj način održavaju stav otvorenosti i želje za učenjem te traženjem korisnih i novih informacija u želji da se stalno nadograđuju njihove vještine. Isto tako moraju pripaziti što i kad govore u blizini djece, trebaju poticati svoju djecu na ispravno postupanje u donošenju odluka te u stjecanju korisnih navika [6].

2.1. Čimbenici koji utječu na roditeljstvo

Jedan od značajnih čimbenika koji utječe na roditeljstvo je dob roditelja. Smatra se da je adolescencija nepovoljno vrijeme za postizanje uloge roditeljstva. Adolescenti su psihološki nezreli pojedinci, imaju manjak roditeljskih vještina te zbog otežanosti završetka školovanja imaju veću izloženost ekonomskom stresu [7]. Na roditeljstvo može utjecati i ekonomski status roditelja, jer ako su roditelji nižeg ekonomskog statusa mogu biti razočarani i depresivni jer svom djetetu ne mogu pružiti sve što bi željeli. Jedan od čimbenika mogu biti osobine djeteta i roditelja te struktura njihove obitelji. Primjerice ako su roditelji rastavljeni ili je jedan od roditelja umro, dijete može imati mnogobrojne posljedice u razvoju i odrastanju.

3. Odgoj

Odgoj možemo podijeliti na odgoj u užem i širem smislu. U užem smislu odgoja podrazumijevamo razvoj karakternih stavova, osobina i vrijednosti, dok u širem smislu podrazumijeva utjecaj na psiho motoričko, afektivno i kognitivno područje [2].

Roditelji imaju mnogobrojna različita razmišljanja o tome na koji način bi trebalo odgajati dijete. Za neke odgoj znači razvijanje djetetovih sposobnosti, podizanje djeteta te učenje znanja i vještina. Za druge roditelje odgajanje je ponajprije poučavanje djeteta društvenim vrijednostima i pravilima kako bi se razvilo u društveno biće koje će prihvatiti zajednica s ciljem opravdavanja u društvu. Pojedininim roditeljima odgoj djeteta znači odlučivati umjesto djeteta te ga usmjeravati. Na kraju za koji god odgojni stav će se roditelji odlučiti nijedan otac ili majka ne mogu izbjeći poslušnost. Čak i oni najiskusniji roditelji ne mogu dijete odgajati bez postavljanja granica te im djeca neće uvijek u istoj mjeri biti poslušna. Pored roditeljskog odgojnog stava u odgoju važnu ulogu ima osobnost i dob djeteta. Nijedno dijete nije jednako pa na taj način neće biti ni jednako poslušna. Za roditelje je posebno važno da često postavljaju granice kad su njihova djeca u dobi od dvije do pet godina. Disciplina odgoja u današnje vrijeme označava preporod. Roditelji su vrlo bitni za odgoj djeteta jer djeca imaju naglašenu sklonost preuzimanja ponašanja njihovih bliskih osoba. Primjerice ako roditelji prije i nakon jela u prisutnosti djeteta operu ruke, dijete će zapamtiti to ponašanje i steći pozitivne navike [8].

Odgoj je u životu važan element bez kojeg je nemoguće živjeti. On zavisi o društvenim, kulturnim, političkim i ekonomskim čimbenicima. Za djecu je škola oduvijek bila mjesto samo za učenje, no već odavno postaje mjesto i za odgoj djece. Važnu ulogu u odgoju nemaju samo majke nego i očevi, već i institucije u kojima dijete boravi.

4. Odgojne metode

Kompleksne odgojne metode su negativni poticaji ili zabranjivanje, pozitivni poticaji ili hvaljenje te ignoriranje neželjenog djetetovog ponašanja. Nepoželjan i neprikladan je svaki oblik tjelesnog kažnjavanja. Sve odgojne metode bi trebale biti u skladu s djetetom i njegovim razvojem te se moraju provesti dosljedno i promišljeno. Moralne spoznaje i društveno ponašanje djeteta prihvaća ponajprije posredovanjem uzora. Odgojne metode nemaju direktan učinak samo na djetetovo ponašanje nego i dugoročne posljedice u razvoju. Česte odgojne metode koje roditelji poduzimaju kad su djeca neposlušna su: zabranjeno gledanje televizije, slanje djeteta u krevet bez večere, ručak bez deserta ili slanje u sobu. Takve metode su djelotvorne samo ako ih roditelji odrade dosljedno. Nažalost, još uvijek otprilike 20% roditelja tjelesno kažnjava svoje dijete [8].

4.1. Postavljanje granica u odgoju

Postavljanje granica u odgoju mora biti u skladu s djetetovim razvojem i godinama, te dovoljno kompleksne i fleksibilne kako djeci ne bi zadavale poteškoće i kako bi im omogućile da otkriju sami sebe. Roditelji kojima se dijete ne pridržava i ne poštuje granice, moraju pristupiti smireno, imajući odlučan i jasan stav. Ukoliko se ništa ne promijeni, onda treba sačekati da se dijete i roditelji smire, jer ako roditelji povisuju ton, rade nasilje nad djetetom, koriste prijetnje te kažnjavaju dijete sa zatvaranjem u sobu, neće proizaći nikakvi pozitivni rezultati [9].

Mnogim roditeljima je postavljanje granica djeci jako težak i zahtjevan posao. Smatraju da je teško znati kako i kad djetetu reći „ne“. Pojedini se zapitaju ne čine li to prečesto, dok se drugi pitaju rade li to dovoljno često. Zapravo djeca trebaju shvatiti neku povezanost u onome što čine, na koji način i čemu to vodi. Da bi postavljanje granica imalo svoju ljepotu potrebna je odlučnost i jasnoća u tome koliko su roditelji uvjerljivi, a da pritom ne koriste nasilje. Najviše grešaka čine roditelji koji se boje postavljati granice, koji su nejasni i dopuštaju da djeca preuzmu moć. U istoj mjeri griješe i roditelji koji su ljući i oštrij više nego što bi trebali biti. Zato je najvažnije stvoriti ravnotežu koja udovoljava roditeljima i djeci [10].

Zadatak roditelja je da djecu nauče kako prihvatiti „Ne!“. Kada granice nisu jasno postavljene dijete može biti zbunjeno, ne zna što roditelj očekuje od njega te ne zna „kojim smjerom“ krenuti u budućnost. Granice za odgoj djeteta ne smiju biti s previše zabrana, krute i koje nisu logične nego samo reflektiraju (ne)moć roditelja. Ukoliko roditelj postavlja vrlo krute granice samo iz razloga što je on roditelj, na primjer: „Ja sam roditelj, tako kažem i tako treba biti!“, tada se

može očekivati da će to dijete shvatiti kao „Roditelji ne cijene moje razmišljanje, ne vjeruju mi, ne zanimaju ih moji problemi te misle da ne znam ništa!“ [11].

2.2. Razvoj samopouzdanja i samopoštovanja kod djece

Samopoštovanje djeteta je neka vrsta njegove „priče o samom sebi“. Takva priča uključuje način na koji dijete vrednuje i vidi samog sebe. Zapravo koliko može sam odlučivati o tome što može i želi napraviti, koliko je on sam sebi važan te koliko smatra da ima utjecaj od drugih na zbivanja oko sebe. Djetetovo samopoštovanje obuhvaća složenu lepezu njegovih uvjerenja, osjećaja i očekivanja od samog sebe, koje zasniva na svojim aktivnostima te komunikaciji sa svojom okolinom. Samosvijest, samopouzdanje, poznavanje sebe samog, samo izražavanje, poznavanje sebe u odnosu na druge i samo prihvaćanje su elementi od kojih se sastoji samopoštovanje. Na neki način su svi zajedno povezani i u nekim dijelovima se preklapaju, a posebno je važno da se u povoljnim uvjetima mogu dalje razvijati. Dijete koje je u stanju brinuti samo za sebe u određenim situacijama, samo procjenjivati vlastite osjećaje, akcije i mišljenje, u stanju je razumjeti kako se poteškoće mogu javljati svakodnevno i da ih se može otkloniti te da je u stanju razviti neovisnost o drugima i unutarnju motivaciju, takvo dijete se smatra samostalno. Dijete koje ima sposobnost samo izražavanja prepoznaje i prihvaća svoju jedinstvenost, izražava se kreativno te razumije kako se može komunicirati s ljudima na različite načine (izrazom lica, tijelom, odjećom, intonacijom glasa, a ne samo riječima). Dijete koje je svjesno svojih vlastitih sposobnosti, u stanju je napraviti izbore i prihvatiti različite izazove te cijeni vlastite aktivnosti smatra se samopouzdanim. Element samo prihvaćanja smatra se kad dijete prihvaća da je prirodno pogriješiti jer je to nezaobilazan dio učenja, osjeća se dobro u svojem tijelu i prihvaća da je njegovo sadašnje ponašanje najbolje s obzirom koliko ima vještina i znanja. Dijete koje je svjesno da ima svoje pravo da bude ono što jest i razumije kako su raznolike promjene sastavni dio života, takvo dijete ima sposobnost koristiti samosvijest. Nažalost, dijete s niskim samopoštovanjem nije lako prepoznati. Neki podaci koji nas mogu upozoriti da dijete ima problema sa samopoštovanjem su:

- dijete se ponaša plačljivo, povučeno i sramežljivo
- dijete ima potrebu da se stalno hvali pred drugima i da bude u centru pažnje
- dijete ima potrebu da uvijek pobjeđuje, bilo u komunikaciji ili igrama
- dijete ostavlja dojam kao da je nesposobno za donošenje odluke
- najčešće se ispričava za ono što napravi ili kaže
- strah od ponovnog pokušaja nakon neuspjeha
- dijete je nepovjerljivo prema ljudima [12].

Kod boravka djeteta na odjelu pedijatrije iz nekog razloga, bilo koje dobne skupine (0-18 godina) može se uočiti problem sa samopoštovanjem. Medicinska sestra koja ima dobro znanje i vještine na odjelu pedijatrije morala bi uočiti takvo dijete. Na primjer ako medicinska sestra dođe u sobu gdje je više djece i primjećuje kako se dijete puno hvali pred ostalima, želi uvijek biti u pravu, stalno nekoga zadirkuje kako bi privuklo pažnju ili stalno plače i jako je sramežljivo pred zdravstvenim osobljem, tada medicinska sestra može više pratiti takvo dijete te dobivene informacije prenijeti liječniku koji će razgovarati s roditeljima.

Samopouzdanjem se smatra skup vještina koje potiču ljude da ustraju u svojim nastojanjima i da ne odustaju kod prepreka na koje nailaze. Oni koji imaju visoko samopouzdanje mogu lakše podnijeti razočarenje i krenuti dalje. S druge strane oni koji imaju nisko samopouzdanje mogu o svojim sposobnostima i samom sebi imati loše mišljenje i teško mogu pronaći rješenje za probleme na koje nailaze. Način življenja osobe koja samo čeka i sjedi da joj život na neki način „pošalje“ sve što joj pripada (sreća, uspjeh, novac), a da pritom ništa ne poduzima, Eric Berne naziva „mentalni sklop drvene noge“. Osobe s takvim sklopom nikad neće pomisliti da su odgovorne za ono što im se događa, jer ne prepoznaju svoj očaj u neaktivnosti kao problem. Odrasle osobe koje se bave djecom imaju velik utjecaj na razvoj samopouzdanja djeteta. Postoji nekoliko općih načela kojih bi se roditelji trebali pridržavati kako bi pomogli svom djetetu u razvoju samopouzdanja. To su:

- dijete smije pogriješiti
- važan je i trud, a ne samo uspjeh
- treba postavljati realne ciljeve
- pružiti djetetu priliku za donošenje odluke [12].

Osobine djeteta koje ima visoko samopouzdanje su: kreativnost, prihvaćanje odgovornosti, nema agresivnosti, lako sklapanje prijateljstva, dijete je spremno za suradnju, zna se kontrolirati, voli nove aktivnosti, radoznalo je, uporno (ne odustaje na prvoj prepreci), podnosi neuspjeh i kritike te nije pretjerano vezano za roditelje. Osobine djeteta koje je ne samopouzdanje su: agresivnost, ljubomora na drugu djecu, loš školski uspjeh, pretjerana osjetljivost na kritiku, strah od novih situacija, teško izražava mišljenje, podecjenjuje se i ne prihvaća pohvale, pretjerana vezanost za roditelje, sklonost perfekcionizmu, lako odustaje i često govori „Ja to ne mogu“ ili „To je preteško za mene“. Samopoštovanje i samopouzdanje su vrlo važni za djetetov školski uspjeh, za odnose djeteta s roditeljima i prijateljima te za kreativnost. Roditelji koji koriste autoritativni odgojni stil imaju djecu s najviše samopouzdanja i samopoštovanja [13]. Kažnjavanje djeteta ne djeluje u odgoju. Naprotiv, ono je najgori neprijatelj djetetovom samopouzdanju te stvara pukotine u njegovom „temeljnem zidu“ [10].

3. Stilovi roditeljstva

Odgojni stilovi roditeljstva mogu se razlikovati s obzirom na dvije dimenzije, a to su roditeljska toplina i roditeljski nadzor ili kontrola. Roditeljska toplina odnosi se na brigu, potporu i ohrabrivanje koje roditelji osiguravaju svom djetetu. Zatim, roditeljski nadzor ili kontrola se odnosi na želju roditelja da upravljaju životom svog djeteta. Kontroliraju djetetovo ponašanje pomoću mehanizma deprivacije, snage i kažnjavanja [14]. Odgojni stilovi imaju velik utjecaj na socio-emocionalni i kognitivni razvoj djeteta zato je važno da roditelji osvijeste sami sebe koji će stil koristiti u odgoju. Odgovarajuća količina kontrole ponašanja pozitivno utječe na razvoj djeteta dok pretjerana ili nedovoljna kontrola (primjerice tjelesno kažnjavanje) ishodi negativnom razvoju djeteta. Negativni ishodi mogu biti loše ponašanje djeteta, depresivnost i tjeskoba [15].

3.1. Autoritativni stil odgoja

Autoritativni stil odgajanja ima najuspješniji pristup, podrazumijeva primjereno davanje autonomije, visoko prihvaćanje i uključenost te prilagođene tehnike kontrole. Roditelji koji koriste ovakav stil odgajanja su pažljivi, topli i osjetljivi na potrebe svog djeteta. Uspostavljaju emocionalno motivirajuće i ugodne odnose s djetetom koji privlače dijete u blisku vezu. Istovremeno, takvi roditelji provode razumnu i čvrstu kontrolu. Inzistiraju da njihovo dijete ima odgovarajuću zrelost, koriste trenutke za učenje djeteta i nadgledaju što njihova djeca rade i gdje su. Autoritativnim roditeljima je važna komunikacija s djetetom jer na taj način potiču dijete da izrazi svoje misli, želje i osjećaje. U situaciji kad se roditelj i dijete ne slažu, autoritativni roditelji uvijek su spremni za donošenje zajedničke odluke kad je to moguće. Njihova prilagodba na perspektivu djeteta povećava vjerojatnost da će dijete uvažiti njihovu perspektivu u određenim situacijama kad će poslušnost biti bitna. Tijekom djetinjstva i adolescencije, autoritativni odgojni stil povezan je s mnogo različitih aspekata djetetove obrazovanosti, kao što su samokontrola, visoko samopoštovanje, povoljni školski uspjeh, osjetljivost na roditeljska gledišta, optimistično raspoloženje, suradljivost, moralna i socijalna zrelost i ustrajnost u zadatku [16].

3.2. Permisivni stil odgoja

Permisivni odgojni stil je prihvaćajući, topao, ali neuključen. Roditelji koji koriste ovakav odgojni stil su previše nepažljivi ili popustljivi i koriste premalo kontrole. U odnosu na autoritativne roditelje, permisivni roditelju ne daju postupnu autonomiju djetetu, nego dopuštaju

da dijete većinu odluka donosi sam za sebe u dobi kad oni to još nisu spremni. Djeca permisivnih roditelja postaju razmažena i neodgovorna jer mogu raditi što žele. Na primjer, sami si određuju kada nastoje ići u krevet, kada žele uzeti obrok ili televiziju mogu gledati koliko dugo oni to pozele. Ne moraju naučiti pravila kućnog reda i lijepog ponašanja ili obavljati kućanske poslove. Premda neki roditelji vjeruju u ovakav pristup odgajanja, mnogima još uvijek nedostaje pouzdanja u njihovu sposobnost koja ima utjecaj na ponašanje njihovog djeteta. Zapravo djeca permisivnih roditelja se mogu opisati kao neposlušna, impulzivna i buntovna. Pokazuju manju upornost u rješavanju zadataka, imaju antisocijalno ponašanje te slabiji školski uspjeh. Pretjerano su zahtjevni i ovisni o odraslima u usporedbi s djecom čiji roditelji koriste više kontrole nad njima [16]. Djeca popustljivih roditelja najčešće su sklonija eksperimentiranju i traženju zadovoljstva u konzumiranju droge i alkohola [17].

3.3. Autoritarni stil odgoja

Autoritarni stil odgoja ima nisko davanje autonomije, malu uključenost i prihvaćanje te visoku prisilnu kontrolu. Roditelji koji koriste autoritarni stil odgajanja su odbacujući i hladni. Znaju samo vikati, kritizirati, vrijeđati i naređivati. Dakle njihov stav prema djetetu je „Napravi to zato što sam ja to rekao/la!“ Donose odluke umjesto djece i očekuju da će dijete prihvatiti njihovu odluku bez pregovora. Međutim, ako to dijete ne prihvati ili ne učini, autoritarni roditelji će dijete kazniti ili prisiliti. Djeca takvih roditelja su vrlo anksiozna, niskog samopouzdanja i samopoštovanja, frustrirana te nesretna. Mogu biti neprijateljski nastrojeni poput njihovih roditelja pa podleći sili kad ne dobiju ono što žele. Najviše ljutnje i prkosa pokazuju dječaci koji odrastaju uz autoritarne roditelje, iako i djevojčice ukazuju na nekontrolirano emocionalno ponašanje. U odnosu na dječake one će najvjerojatnije biti bez interesa za istraživanje, ovisne o nečemu ili nekome te zatečene kod teških zadataka. Školski uspjeh takve djece obično je loš. Psihološka kontrola kod autoritarnih roditelja odnosi se na ponašanja koja manipuliraju i nameću dječje verbalne izraze, požrtvovanost roditelja i individualnost. Roditelji gotovo o svemu odlučuju za svoje dijete te na taj način kritiziraju ili prekidaju djetetove ideje, izbor prijatelja i odluke. Kakvu ljubav i pažnju će pokazati djetetu, sve ovisi kako se dijete ponaša i jesu li roditelji zadovoljni ili nisu. Također imaju prevelika očekivanja od svoje djece koja nisu kompatibilna s djetetovim sposobnostima. Djeca koja su izložena psihološkoj kontroli pokazuju probleme prilagodbe koji obuhvaćaju agresivna, prkosna i anksiozna ponašanja te ponašanja povlačenja. Budući da su takva djeca imala vrlo malo prilika za istraživanje, jednog dana kad dođu do punoljetnosti imaju otežani razvoj identiteta [16].

3.4. Zanemarujući stil odgoja

Zanemarujući odgojni stil još se naziva i neuključeni stil. Ovakav odgojni stil kombinira nisko prihvaćanje i uključenost s malo kontrole i sveopćom ravnodušnosti prema temama autonomije. Roditelji koji koriste ovaj odgojni stil su nerijetko depresivni i emocionalno neuključeni. Previše su pregaženi stresom pa imaju vrlo malo energije i vremena za djecu. Mogu reagirati na djetetove neposredne zahtjeve za lako dostupnijim stvarima, ali ne uspijevaju koristiti strategije za promicanje dugoročnih ciljeva. Na primjer, ne uspijevaju u provođenju i uspostavljanju pravila o socijalnom ponašanju, zadaćama, ne slušaju djetetovo mišljenje, ne prate kuda se dijete kreće i kojim aktivnostima se bavi te ne usmjeravaju dijete ka odgovarajućim odlukama i izborima. Neuključeno roditeljstvo se smatra oblikom zlostavljanja djece koje se naziva zanemarivanje. Ako roditelji započnu rano zanemarivati dijete, narušavaju se gotovo svi aspekti djetetovog razvoja. Gotovo i kod najmanje izraženosti roditeljske neuključenosti, djeca pokazuju mnogobrojne probleme. Pod tim problemima smatra se emocionalna sloboda izražavanja, antisocijalno ponašanje i poteškoće u školi [16].

Razlog zašto roditelji zanemaruju svoje dijete u odgoju mogu biti sasvim drugačiji. Više vezani s načinom života, a manje s pogrešnim roditeljskim uvjerenjima. U današnje vrijeme roditelji imaju sve manje vremena za svoju djecu jer su previše zaposleni. Ako roditelj nema vremena za dijete u nekom kraćem razdoblju, nije strašno jer ono neće biti zanemareno u odgoju. Međutim roditelji koji dulji vremenski period ne provedu s djetetom, posljedica je da djeca mogu biti zanemarena. Roditelji koji si ne mogu dulje vrijeme priuštiti boravak s djecom, moraju obratiti pažnju na kvalitetu tih sat ili dva vremena koje mogu provesti s djetetom. Iako je vrlo važno vrijeme koje se provede s djetetom, najvažnije je kako se roditelji pozabave djetetom. Tijekom jako malo vremena treba dijete odgojiti. U takvoj situaciji roditelji postavljaju intenzivnije granice, trebaju ga voljeti i hvaliti, ali i kažnjavati. Važno je da roditelji ne zaborave na igru s djecom u iznimno kratkom vremenu koje provedu zajedno [18].

3.5. Prezaštitnički stil odgoja

U modernom dobu roditeljstva može se naići na djelomično noviji tip roditeljstva, a to je prezaštitnički odgojni stil. Roditelji koji koriste ovakav tip odgoja drže djecu pod „staklenim zvonom“. Nažalost takvi roditelji ne mogu svom djetetu stvoriti autonomiju niti pružiti priliku da sami istražuju vlastitu okolinu. Takva djeca su često frustrirana jer se osjećaju zatvoreno te imaju manje slobode nego ostala djeca. Pretvaraju se u buntovne i nezadovoljne pojedince koji jedva

čekaju odrasti kako bi napustili dom roditelja i počeli slobodno živjeti. Činjenica je da takvi roditelji žele svojoj djeci sve najbolje u životu, ali nisu svjesni da svojom pretjeranom zaštitom mogu svoju djecu napraviti „emocionalnim invalidima“ koji samo čekaju priliku kad će ih netko „pustiti s lanca“ da mogu isprobati u životu sve što oni žele. Kod takve djece nema normalnog i uobičajenog razvoja zato što upuštanje u rizična ponašanja i pubertet slijedi tek u odrasloj dobi kada dobe malo slobode [19].

Kad dijete jednom postane ovisan o vodstvu roditelja i njihovim savjetima, tada može imati problema s razvojem samopouzdanja te osjećajem neuspješnosti. Da bi se dijete zaštitilo od takvog osjećaja može početi izbjegavati raditi neke nove stvari ili propustiti neke šanse koje su mu se iskazale, a koje bi ga mogle dovesti do neuspjeha. Nažalost pretjerano zaštitničko ponašanje pojedinih roditelja može dovesti do te mjere da dijete uopće nikada ne nauči kako se potruditi i postaviti za prelazak životnih prepreka [20].

Prezaštitnički roditelji zabranjuju svom djetetu da bude slobodno i sposobno te na taj način mu čine najveću štetu. Zabrana sposobnosti upravo čini dijete nesretnim i nesposobnim na dva načina: kao prvo dijete sebe smatra nesposobnim, kao drugo to se potvrđuje očiglednim pomanjkanjem vještina. Prezaštitničko dijete je uplašeno i nemoćno, dok je razmaženo dominantno i moćno [18].

4. Razlika između roditeljskih stilova

Tablica 6.1 prikazuje usporedbu odgojnih stilova. Prikazane su aktivnosti i posljedice za djecu koje se događaju za svaki stil roditeljstva zasebno.

Odgojni stilovi	Aktivnosti roditelja	Posljedice za djecu
AUTORITARNI ODGOJ	- kažnjavanje prekršaja, često i fizički - strog nadzor i veliki zahtjevi - nedovoljno potpore i topline - najvažnije je postavljanje pravila i granica - glavni odgojni cilj je učenje samokontrole i poslušnost - postavljaju pravila i zahtjeve bez obrazloženja i objašnjavanja - hladni i odbacujući - često omalovažavaju dijete - rijetko slušaju mišljenje djeteta - donose odluke umjesto djeteta	- razdražljivost - povučenost - bojažljivost - sklonost promjenama raspoloženja - odsustvo spontanosti - neveselost - nema slobode
AUTORITATIVAN ODGOJ	- velika potpora i toplina - obrazlaganje i objašnjavanje postavljenih granica i pravila djetetu - uloga roditelja nije kontrolorska nego je savjetnička - veliki zahtjevi - provođenje nadzora nad djetetom - glavni odgojni ciljevi su djetetova motivacija, sreća, znatiželja i kreativnost - dopuštaju da dijete donosi sam svoje odluke u skladu sa svojom spremnosti - potiču dijete da izražava svoje osjećaje, želje i misli	- sloboda i spontanost u izražavanju emocija i mišljenja - djeca djeluju manje poslušno „odgojeno“ u odnosu na djecu iz autoritarnog odgoja - visoko samopoštovanje - djeca sigurna u sebe - dobra samokontrola - visoka potreba za postignućem

PERMISIVAN ODGOJ	- velika potpora i toplina - zadovoljavaju se svi djetetovi zahtjevi - slaba kontrola nad djetetom, pretjerana popustljivost - malo zahtjeva ili nimalo - dopuštaju da dijete donosi odluke sam, a dijete uopće još nije spremno za to.	- potiče agresivno i impulzivno djetetovo ponašanje - nesnalaženje i nesigurnost u postavljenim granicama - razmaženost - nemaju osjećaj odgovornosti - slaba samokontrola - nezrelost
ZANEMARUJUĆI ODGOJ	- nema kontrole - mali zahtjevi - roditelji ne znaju što im djeca rade, gdje su ni s kime se druže - nedostatak potpore, topline i ljubavi - nemaju vremena za djecu - nemaju snagu da se brinu o njima - emocionalno odbacivanje djece - ravnodušnost prema djetetovim odlukama	- različiti oblici neprihvatljivog ponašanja i raspoloženja - djetetov otpor i neprijateljstvo - loš uspjeh u školi - nedostatak socijalnih kompetencija - sklonost konzumiranju alkohola i droge

Tablica 6.1 Razlika između roditeljskih stilova

Izvor: D. Luketin, i sur. Roditeljstvo je dvosmjernan odnos: priručnik za bolji odnos s djetetom, Tiskara Šegović d.o.o., Split, 2015.

5. Utjecaj stilova roditeljstva na razvoj djeteta

Mnogobrojna istraživanja su dokazala da je vrlo važno uspostaviti kvalitetne i pozitivne odnose između roditelja i djece zbog njihovog snažnog utjecaja na budući socijalni, intelektualni i emocionalni razvoj. Zbog neprimjerenih odnosa između djece i roditelja dolazi do kompleksnih i mnogobrojnih problema u društvenoj prilagodbi i samom razvoju nekih pojedinaca [2].

Kako bi se djetetu omogućio zdravi psihički i fizički razvoj, roditelji ne smiju koristiti zanemarujući i permisivni odgojni stil. Primjerice ako su roditelji zanemarujući ili permisivni, djeca nemaju dovoljno znanja i motivacije za različite aktivnosti. Pretilost djece se u današnje vrijeme smatra javnozdravstvenim problemom u Republici Hrvatskoj i sve više raste. Čimbenik koji do toga dovodi je nezdrava prehrana, manjak tjelesne aktivnosti, djeca puno vremena provode ispred računala i televizije, te previše koriste mobitele i tablete. Većina roditelja takvo ponašanje dozvoljava i podržava, što nije u skladu s dobrobiti djeteta.

Kod djece koja nisu aktivna dolazi do mnogobrojnih posljedica za njihovo zdravlje. Dokazalo se istraživanjima da neaktivna djeca imaju mnogo veći rizik za razvoj hipertenzije, dijabetesa tipa II, te pretilosti u odnosu na aktivnu djecu [2].

Važna uloga roditelja je da obrate pozornost na intelektualni razvoj djeteta. Stoga je potrebno da roditelji djeci omoguće različite igračke, slikovnice, knjige... No, nije dovoljno samo da im se to omogući nego je potrebno da roditelji pronađu slobodno vrijeme koje će provesti s djetetom kako bi se s njime igrao, čitao knjige, pjevao pjesmice, slagao kockice... Na taj način djeca razvijaju jezik i znanje.

Za socijalni razvoj djeteta važno je poznavati i razumjeti vrijednosti, pravila i norme u obitelji. Svako dijete nakon rođenja je isključivo usmjereno na obitelj. U obiteljskom okruženju dijete dobije osjećaj sigurnosti, stoga može bez ograničenja izraziti svoje ponašanje i emocije. Roditelji na socijalno ponašanje djeteta utječu svojim vlastitim primjerom, davanjem savjeta, poticanjem i nagrađivanjem pozitivnih oblika ponašanja kod djece. Najvažniji proces u razvoju čovjeka je emocionalni razvoj. Stoga obitelj ima vrlo važnu ulogu u emocionalnom razvoju. Privrženost djeteta i roditelja nastaje prilikom prvog kontakta nakon rođenja djeteta. Isto tako je važan moralni razvoj koji uključuje učenje djeteta razlikovati ispravno od pogrešnog, te kako na temelju tih informacija donijeti ispravnu odluku [2].

6. Uloga medicinske sestre u poznavanju stilova roditeljstva

Važnost poznavanja odgojnih stilova roditeljstva poželjno je za medicinske sestre i liječnike kako bi u svom radu bili što kompetentniji. Na odjel pedijatrije dolaze djeca od 0-18 godina te s različitim problemima. Ponekad ti problemi mogu proizaći iz neodgovornosti njihovih roditelja. Roditelji koji imaju zanemarujući odgojni stil mogu ponekad dovesti do neadekvatne zdravstvene brige djeteta što predstavlja zlostavljanje djeteta. Zatim takvi roditelji mogu intenzivno emocionalno zlostavljati dijete. Emocionalno zlostavljanje djeteta u najširem smislu obuhvaćaju razna ponašanja odraslih kao što je odsustvo pozitivnog pristupa, povređivanje djeteta, nezadovoljavanje i neprepoznavanje djetetovih potreba. Primjerice kada roditelj verbalno vrijeđa dijete, grubo ga kritizira, manipulira s njime, odbacuje ga i ismijava, ima prevelika očekivanja od njega, zastrašuje ga, ignorira, podmićuje, odbacuje i vrši pretjerani pritisak na njega. Najčešće roditelji emocionalno zlostavljaju djecu kad manipuliraju njihovim osjećajima sa svrhom rješavanja nekih njihovih vlastitih problema, kao što je rastava braka. Fizičko zlostavljanje od strane zanemarujućih roditelja može biti čupanje kose, batine, udarci nogama ili predmetima po tijelu, davljenje, pljuskanje, gašenje opušaka na tijelu, trovanje... Fizičko zlostavljanje može uzrokovati različite ozljede kao što su: opekline, modrice, unutarnje ozljede, oštećenje mozga i prijelom kostiju. Seksualnim zlostavljanjem se smatra kad se dijete dodiruje po intimnim dijelovima tijela, ljubljenje djeteta u usta, izlaganje seksualnim sadržajima, uključivanje djeteta u seksualne aktivnosti. Isto tako zanemarujući roditelji ne zadovoljavaju djetetove osnovne potrebe kao što su: grijanje, odgovarajuća hrana, odjeća, školovanje i medicinska skrb. Moguće je da takvi roditelji malu djecu ostave same kod kuće da se sami brinu o sebi [21].

Stoga je dužnost svake medicinske sestre da primijeti svako zlostavljeno i zanemareno dijete. Isto se može uočiti pri prijemu djeteta na odjel ako dijete dođe s modricama, prijelomom, opeklinama od opušaka, počupanom kosom i slično, medicinska sestra će pri tome obavijestiti liječnika, pokušati razgovarati s djetetom što se dogodilo. Najčešće su takva djeca povučena i ne žele o tome razgovarati. Ako se od djeteta ne dobiju povratne informacije, odgovorne osobe se obraćaju roditeljima. Naravno, i kod njih je mala vjerojatnost da će nešto priznati. Dužnost zdravstvenih djelatnika je da se takvi slučajevi prijave pravnim institucijama i roditelje savjetuje kako bi bilo dobro potražiti stručnu pomoć.

7. Istraživanje

9.1. Cilj istraživanja

Cilj istraživanja bio je ispitati roditelje što za njih znači roditeljstvo i odgoj, smatraju li da je odgoj važan za razvoj djeteta, koliko provode vrijeme s djecom te uvidjeti kroz rezultate koji je odgojni stil najzastupljeniji.

9.2. Metode istraživanja

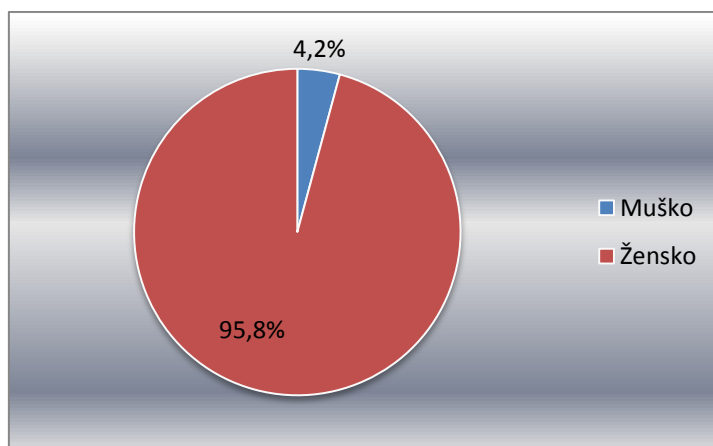
U ovom istraživanju kao instrument se koristila konstruirana anketa koja je sadržavala 22 pitanja. Od toga je 21 pitanje bilo zatvorenog tipa, a 1 pitanje otvorenog tipa gdje su sudionici pisali svoje mišljenje. Anketa je formirana putem Google obrasca te postavljena na online platformu - Facebook. Od ukupno 22 pitanja, prva 4 pitanja su sadržavala sociodemografska obilježja sudionika, a ostalih 18 pitanja odnosilo se na roditeljstvo i odgojne stilove. Anketa je bila provedena od 23.03.2021. do 18.05.2021. Istraživanje je u potpunosti bilo anonimno i dobrovoljno.

9.3. Sudionici istraživanja

U anketi je sudjelovalo ukupno 612 sudionika, od čega je bilo 26 (4,2%) muškaraca i 586 (95,8%) žena. Očevi i majke bili su različite dobi i bračnog statusa s različitim brojem djece. Svi sudionici su bili roditelji koji su sami odlučili dobrovoljno ispuniti online anonimnu anketu.

9.4. Rezultati istraživanja

Grafikon i tablica 9.4.1 prikazuju spol roditelja koji su sudjelovali u istraživanju. Većina sudionika bilo je ženskog spola (586, 95,8%), dok je muškog spola bilo zastupljeno 4,2% odnosno 26 sudionika.

Grafikon 9.4.1 Spol roditelja

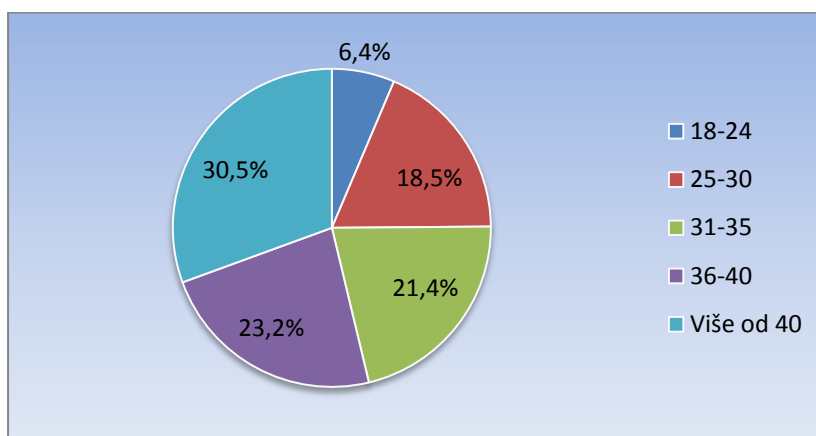
Izvor: izrada autora A.F.

Spol	Broj sudionika	Postotak (%)
Muško	26	4,2
Žensko	586	95,8
UKUPNO:	612	100

Tablica 9.4.1 Spol djeteta

Izvor: izrada autora A.F.

Grafikon i tablica 9.4.2 prikazuju dob sudionika. Najveći broj sudionika imao je više od 40 godina (187, 30,5%). Druga najzastupljenija dobna skupina bila je u dobi od 36 do 40 godina (142, 23,2%). Slijedi dobna skupina od 31 do 35 godina (131, 21,4%), te dobna skupina od 25 do 30 godina (113, 18,5%). Najmanje sudionika je u dobnoj skupini od 18 do 24 godine (39, 6,4%).

Grafikon 9.4.2 Dob sudionika

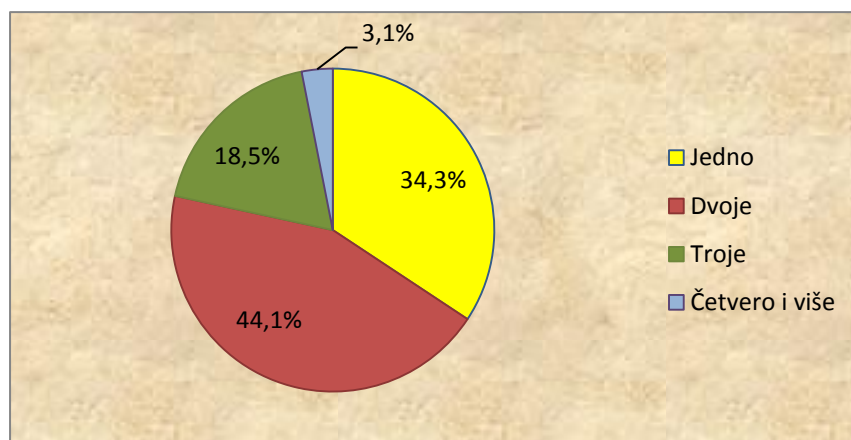
Izvor: izrada autora A.F.

Godine	Broj sudionika	%
18-24	39	6,4
25-30	113	18,5
31-35	131	21,4
36-40	142	23,2
> 40	187	30,5
UKUPNO:	612	100

Tablica 9.4.2 Dob sudionika

Izvor: izrada autora A.F.

Iz grafikona i tablice 9.4.3 vidljivo je kako najveći broj sudionika (270, 44,1%) ima dvoje djece. Jedno dijete ima 210 (34,3%) sudionika. Troje djece ima 113 (18,5%) sudionika, a najmanje sudionika (19, 3,1%) ima četvero ili više djece.

Grafikon 9.4.3 Koliko imate djece?

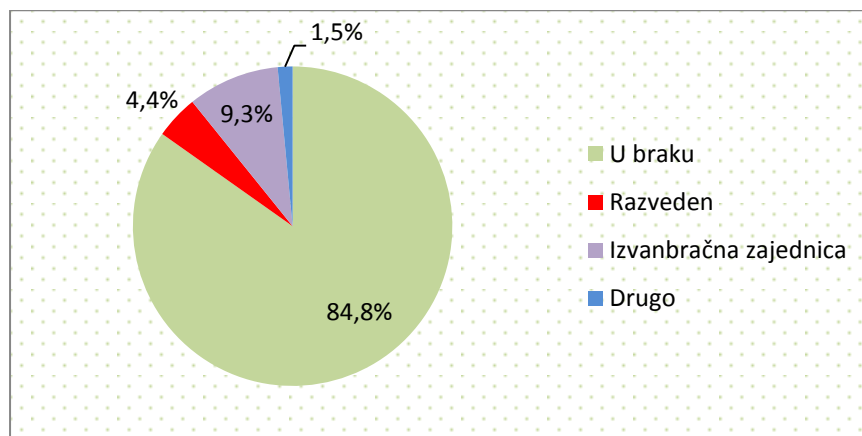
Izvor: izrada autora A.F.

Broj djece	Broj sudionika	%
Jedno	210	34,3
Dvoje	270	44,1
Troje	113	18,5
Četvero i više	19	3,1
UKUPNO:	612	100

Tablica 9.4.3 Koliko imate djece?

Izvor: izrada autora A.F.

Iz grafikona i tablice 9.4.4 vidljiv je bračni status roditelja. Možemo vidjeti kako je najveći broj sudionika (519, 84,8%) u braku. U izvanbračnoj zajednici živi 57 (9,3%) sudionika, dok je 27 (4,4%) sudionika razvedeno. Ostalih 9 (1,5%) sudionika navodi kako ima neki drugi bračni status.

Grafikon 9.4.4 Bračni status roditelja

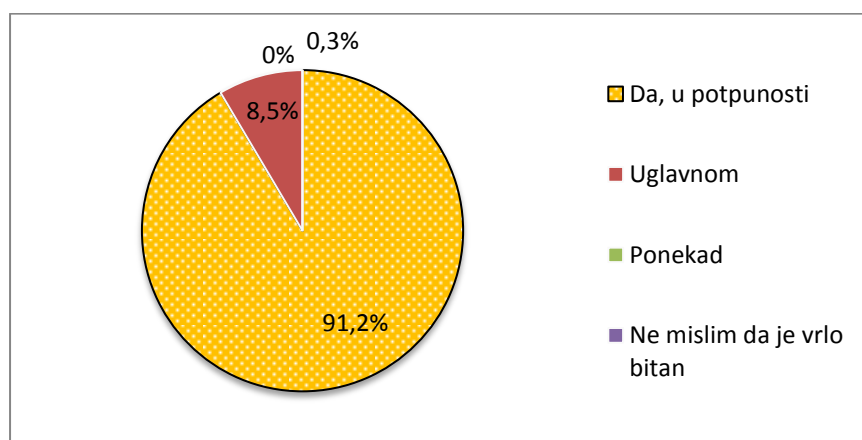
Izvor: izrada autora A.F.

Bračni status	Broj sudionika	%
U braku	519	84,8
Razveden	27	4,4
Izvanbračna zajednica	57	9,3
Drugo	9	1,5
UKUPNO:	612	100

Tablica 9.4.4 Bračni status roditelja

Izvor: izrada autora A.F.

Grafikon i tablica 9.4.5 prikazuju odgovore sudionika na pitanje „Mislite li da je odgoj vrlo bitan za budućnost Vašeg djeteta?“ Najveći broj sudionika (558, 91,2%) smatra da je odgoj u potpunosti važan za budućnost. 52 (8,5%) sudionika je odgovorilo kako uglavnom misle da je odgoj važan. Niti jedan sudionik ne smatra da je ponekad odgoj važan u budućnosti, a samo 2 (0,3%) sudionika ne misle da je odgoj vrlo važan za budućnost njegovog djeteta.

Grafikon 9.4.5 Mislite li da je odgoj vrlo bitan za budućnost Vašeg djeteta?

Izvor: izrada autora A.F.

Odgovor	Broj sudionika	%
Da, u potpunosti	558	91,2
Uglavnom	52	8,5
Ponekad	0	0
Ne mislim da je vrlo bitan	2	0,3
UKUPNO:	612	100

Tablica 9.4.5 Mislite li da je odgoj vrlo bitan za budućnost Vašeg djeteta?

Izvor: izrada autora A.F.

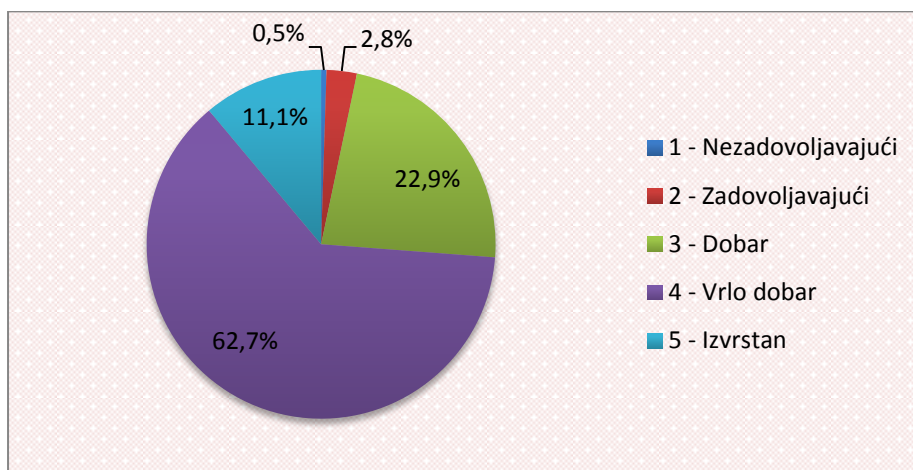
U tablici 9.4.6 nalaze se najčešći odgovori roditelja na postavljeno pitanje „Što za Vas znači roditeljstvo?“ Većina roditelja smatra da je za njih roditeljstvo „Najvažnija uloga u životu“, „Sve na svijetu, životno ispunjavanje“, „Zajedništvo, strah, strpljivost“, „Najteži i najljepši posao na svijetu“ i sl.

Ljubav, odgovornost, blagoslov, bogatstvo, sreća, ponos
Sve na svijetu, životno ispunjenje
Usmjeravanje djeteta, zajednički suživot
Najvažnija uloga u životu
Briga o djeci, uživanje u promatranju kako rastu u sretne i zadovoljne osobe
Izazov, slatke brige, sigurnost, povjerenje
Nešto predivno, puno odricanja
Zajedništvo, strah, strpljivost
Biti djetetu uzor, ali i najbolji prijatelj, najiskreniji kritičar, bezuvjetna ljubav i podrška
Upoznavanje osobnosti svoje djece, otkrivanje tko su i što su, kuda idu i pružanje podrške da tamo i stignu
Najteži i najljepši posao na svijetu
Odgojiti dijete da ima poštovanja, razumijevanja, da je iskreno i prije svega čovjek
Briga i skrb za nasu djecu koju imamo. Jer mi smo ih htjeli i željeli. Odgajati ih da budu dobri i pošteni, da poštuju druge
Pružiti sigurnost djetetu, poticati ga da sam istražuje svijet, postaviti mu granice i objasniti mu zašto postoje te granice, puno razgovora, maženja, poljubaca
Koliko oni uče od mene, toliko ja učim od njih

Tablica 9.4.6 Navedite što za Vas znači roditeljstvo

Izvor: izrada autora A.F.

Prema ocjenjivanju vlastitog odgoja, najviše sudionika (384, 62,7%) je svoj odgoj ocijenilo ocjenom vrlo dobar (4). Ocjenu dobar (3) svom odgoju daje 140 (22,9%) sudionika. 68 (11,1%) sudionika je svoj odgoj djece ocijenilo ocjenom izvrstan (5). Zadovoljavajuću (2) ocjenu za svoj odgoj daje 17 (2,8%) sudionika. Najmanje sudionika (3, 0,5%) je svoj odgoj ocijenilo nezadovoljavajućom (1) ocjenom. Sve navedeno je vidljivo u tablici i grafikonu 9.4.7.

Grafikon 9.4.7 Označite ocjenom od 1 do 5 kojom bi ocijenili Vaš odgoj djece

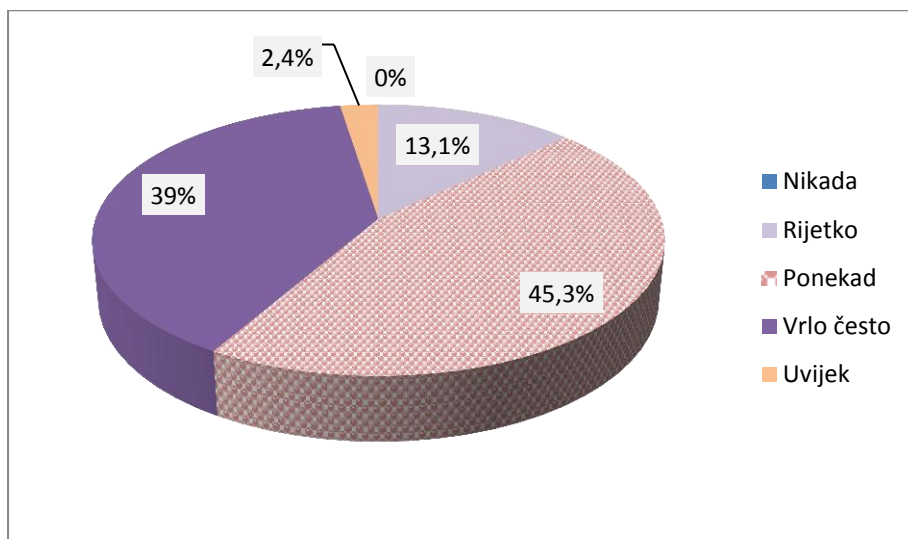
Izvor: izrada autora A.F.

Ocjena odgoja	Broj sudionika	%
1 - Nezadovoljavajući	3	0,5
2 - Zadovoljavajući	17	2,8
3 - Dobar	140	22,9
4 - Vrlo dobar	384	62,7
5 - Izvrstan	68	11,1
UKUPNO:	612	100

Tablica 9.4.7 Označite ocjenom od 1 do 5 kojom bi ocijenili Vaš odgoj djece

Izvor: izrada autora A.F.

Na pitanje "Koliko često idete na izlet sa svojom djecom?", vidljivo je kako je najveći broj sudionika (277, 45,3%) odgovorilo „Ponekad“. Zatim odgovor „Vrlo često“ dalo je 239 (39%) sudionika. „Rijetko“ je odgovorilo 80 (13,1%) sudionika. 15 (2,4%) sudionika je odgovorilo kako na izlete sa djecom idu „Uvijek“, a najmanji broj sudionika (1, 0,2%) na postavljeno pitanje je odgovorio „Nikada“. Sve navedeno je vidljivo u grafikonu i tablici 9.4.8.

Grafikon 9.4.8 Koliko često idete na izlete sa svojom djecom?

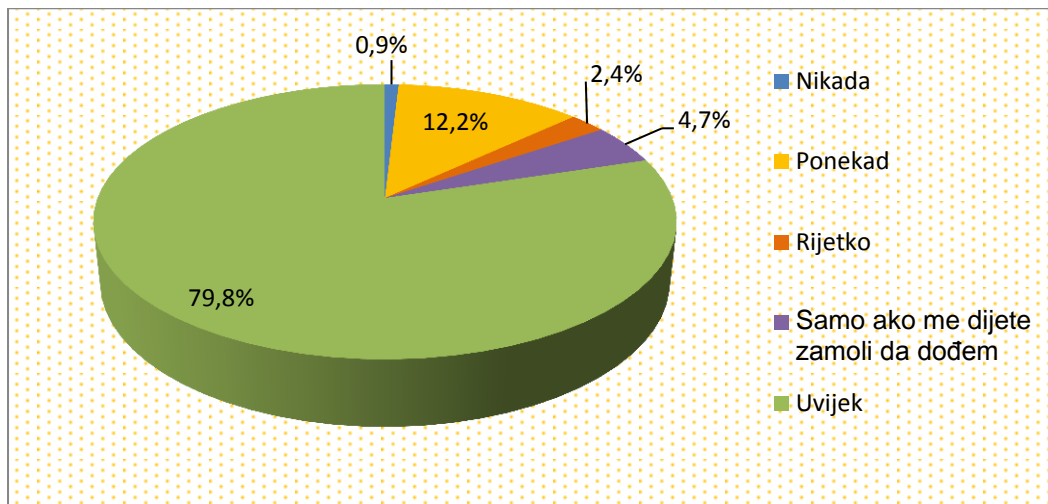
Izvor: izrada autora A.F.

Odgovor	Broj sudionika	%
Nikada	1	0,2
Rijetko	80	13,1
Ponekad	277	45,3
Vrlo često	239	39,0
Uvijek	15	2,4
UKUPNO:	612	100

Tablica 9.4.8 Koliko često idete na izlete sa svojom djecom?

Izvor: izrada autora A.F.

Grafikon i tablica 9.4.9 prikazuju odgovore na postavljeno pitanje „Ako Vaše dijete sudjeluje u nekim igrama ili događanjima koliko puta dolazite na njih?“ Najveći broj roditelja (459, 79,8%) je odgovorilo kako „Uvijek“ odlazi na događanja ili igre u kojima sudjeluje njihovo dijete. Zatim 70 (12,2%) sudionika je odgovorilo kako „Ponekad“ odlazi na događanja. Također je 27 (4,7%) sudionika odgovorilo kako odlazi na događanja ili igre „Samo ako me dijete zamoli da dođem“. Odgovor „Rijetko“ dalo je 14 (2,4%) sudionika, a najmanji broj sudionika (5, 0,9%) je na postavljeno pitanje dalo odgovor „Nikada“.

Grafikon 9.4.9 Ako Vaše dijete sudjeluje u nekim igrama ili događanjima koliko puta dolazite na njih?

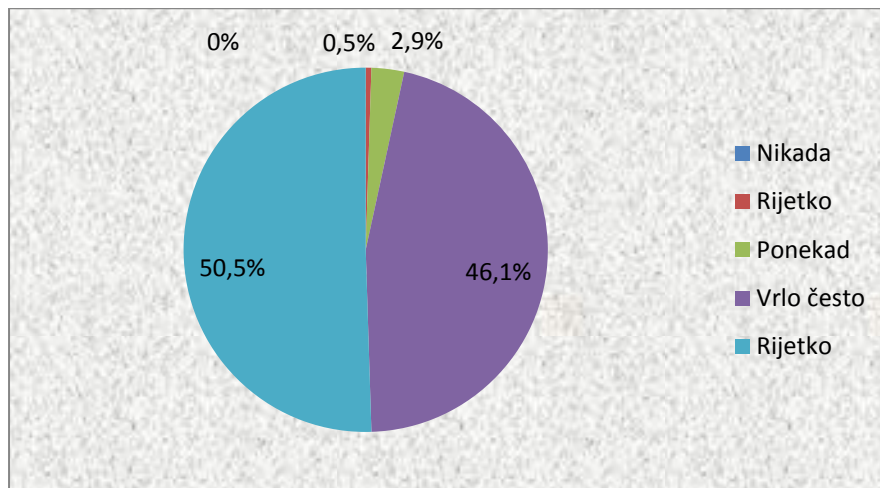
Izvor: izrada autora A.F.

Odgovor	Broj sudionika	%
Nikada	5	0,9
Ponekad	70	12,2
Rijetko	14	2,4
Samo ako me dijete zamoli da dođem	27	4,7
Uvijek	459	79,8
UKUPNO:	575	100

Tablica 9.4.9 Ako Vaše dijete sudjeluje u nekim igrama ili događanjima koliko puta dolazite na njih?

Izvor: izrada autora A.F.

Grafikon i tablica 9.4.10 prikazuju odgovore na postavljeno pitanje „Koliko često jedete zajedno sa svojom djecom?“ Najveći broj sudionika (309, 50,5%) odgovorilo je kako „Uvijek“ jedu zajedno sa svojom djecom. Također je 282 (46,1%) sudionika odgovorilo „Vrlo često“, a 18 (2,9%) sudionika je odgovorilo „Ponekad“. Najmanji je broj sudionika (3, 0,5%) odgovorilo „Rijetko“.

Grafikon 9.4.10 Koliko često jedete zajedno sa svojom djecom?

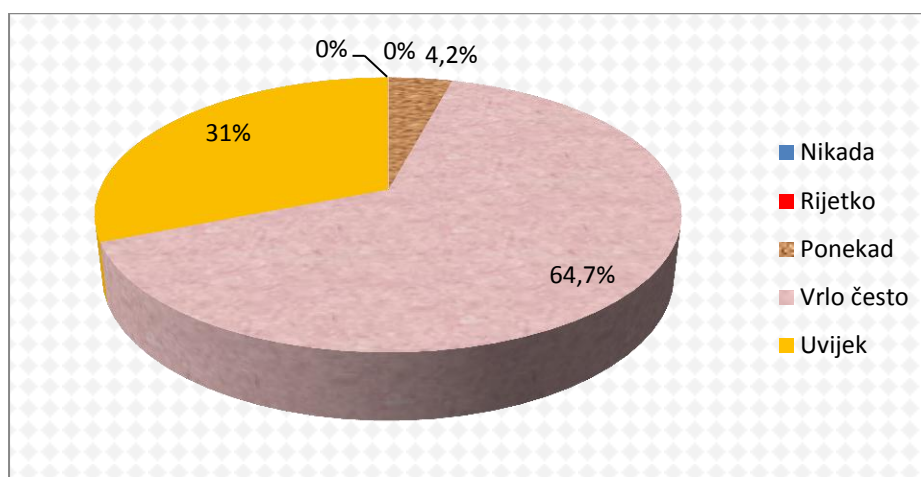
Izvor: izrada autora A.F.

Odgovor	Broj sudionika	%
Nikada	0	0
Rijetko	3	0,5
Ponekad	18	2,9
Vrlo često	282	46,1
Uvijek	309	50,5
UKUPNO:	612	100

Tablica 9.4.10 Koliko često jedete zajedno sa svojom djecom?

Izvor: izrada autora A.F.

Na pitanje "Koliko vremena provodite zajedno sa djecom?", najveći broj sudionika (396, 64,7%) je odgovorio kako „Vrlo često“ provode vrijeme zajedno s djecom. Zatim 190 (31%) sudionika je dalo odgovor „Uvijek“ na postavljeno pitanje, a najmanje sudionika (26, 4,2%) je odgovorilo „Ponekad“. Odgovor „Rijetko“ i „Nikada“ nitko nije odabrao. Sve navedeno je vidljivo u grafikonu i tablici 9.4.11.

Grafikon 9.4.11 Koliko vremena provodite zajedno sa svojom djecom?

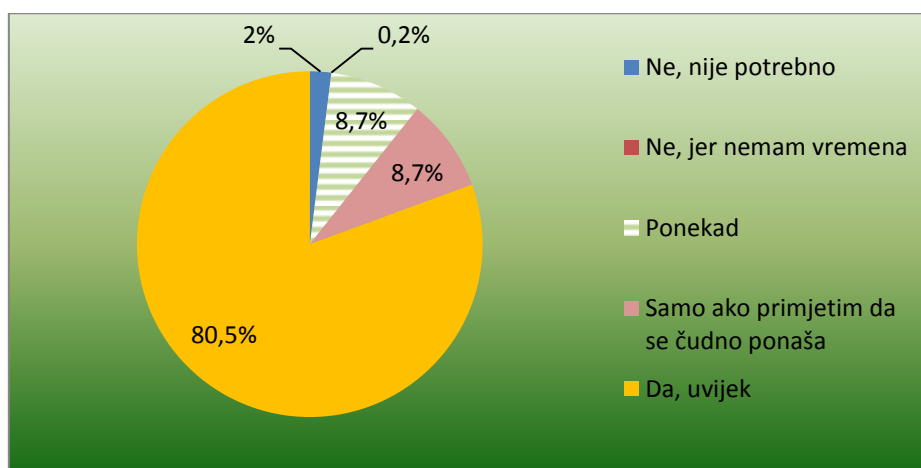
Izvor: izrada autora A.F.

Odgovor	Broj sudionika	%
Nikada	0	0
Rijetko	0	0
Ponekad	26	4,2
Vrlo često	396	64,7
Uvijek	190	31,0
UKUPNO:	612	100

Tablica 9.4.11 Koliko vremena provodite zajedno sa djecom?

Izvor: izrada autora A.F.

Na pitanje „Raspravljate li dovoljno sa svojom djecom o emocionalnim i školskim problemima?“ najveći broj sudionika (493, 80,5%) odgovorilo je „Da, uvijek“. 53 (8,7%) sudionika odgovorilo je „Ponekad“ i „Samo ako primijetim da se čudno ponaša“ na postavljeno pitanje, a 12 (2,0%) sudionika smatra kako nije potrebno raspravljati s djecom o emocionalnim i školskim problemima. Samo jedan sudionik (0,2%) smatra da nema vremena raspravljati s djetetom o problemima. Sve navedeno je vidljivo u grafikonu i tablici 9.4.12.

Grafikon 9.4.12 Raspravljate li dovoljno sa svojom djecom o emocionalnim i školskim problemima?

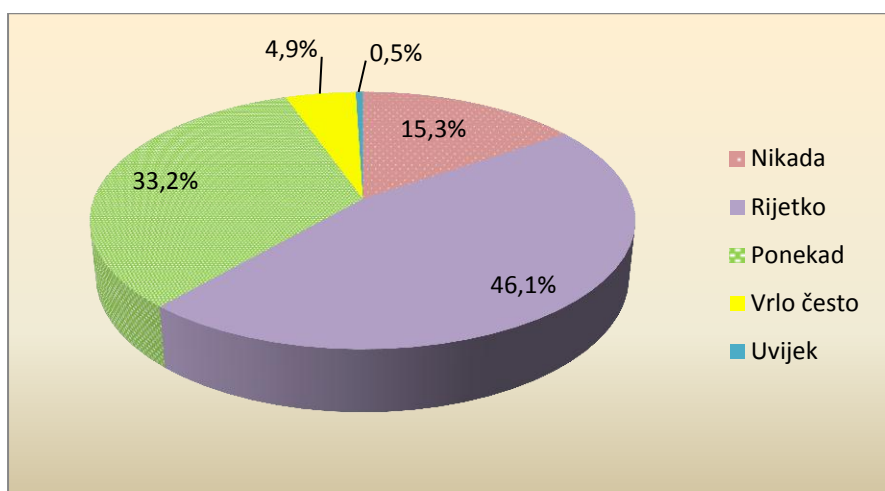
Izvor: izrada autora A.F.

Odgovor	Broj sudionika	%
Ne, jer nije potrebno	12	2,0
Ne, jer nemam vremena	1	0,2
Ponekad	53	8,7
Samo ako primjetim da se čudno ponaša	53	8,7
Da, uvijek	493	80,5
UKUPNO:	612	100

Tablica 9.4.12 Raspravljate li dovoljno sa svojom djecom o emocionalnim i školskim problemima?

Izvor: izrada autora A.F.

Na pitanje „Koliko često se svađate sa partnerom/roditeljima/prijateljima/rodbinom ispred svoje djece?“, najveći broj sudionika (282, 46,1%) odgovorilo je „Rijetko“. Zatim 203 (33,2%) sudionika odgovorilo je „Ponekad“, a njih 94 (15,3%) odgovorilo je „Nikada“. Također 30 (4,9%) sudionika je dalo odgovor da se „Vrlo često“ svađaju s nekime ispred djece. Najmanji broj sudionika (3, 0,5%) odgovorilo je „Uvijek“. Sve navedeno je vidljivo u grafikonu i tablici 9.4.13.

Grafikon 9.4.13 Koliko često se svađate sa partnerom/roditeljima/prijateljima/rodbinom ispred svoje djece?

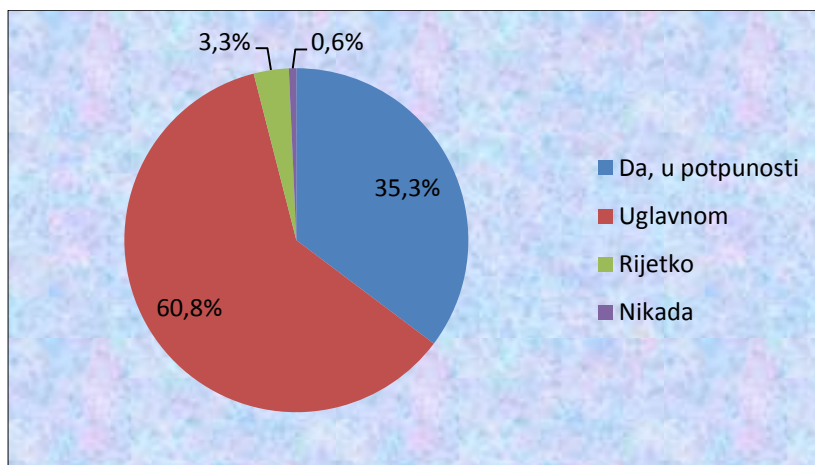
Izvor: izrada autora A.F.

Odgovor	Broj sudionika	%
Nikada	94	15,3
Rijetko	282	46,1
Ponekad	203	33,2
Vrlo često	30	4,9
Uvijek	3	0,5
UKUPNO:	612	100

Tablica 9.4.13 Koliko često se svađate sa partnerom/roditeljima/prijateljima/rodbinom ispred svoje djece?

Izvor: izrada autora A.F.

Na pitanje „Poštujete li privatnost svojeg djeteta?“, najveći broj sudionika (372, 60,8%) odgovorilo je „Uglavnom“. Također je 216 (35,3%) sudionika dalo odgovor „Da, u potpunosti“. 20 (3,3%) sudionika je na postavljeno pitanje odgovorilo „Rijetko“. Najmanji broj sudionika (4, 0,6%) je odgovorilo „Nikada“. Sve navedeno je vidljivo u grafikonu i tablici 9.4.14.

Grafikon 9.4.14 Poštujete li privatnost svojeg djeteta?

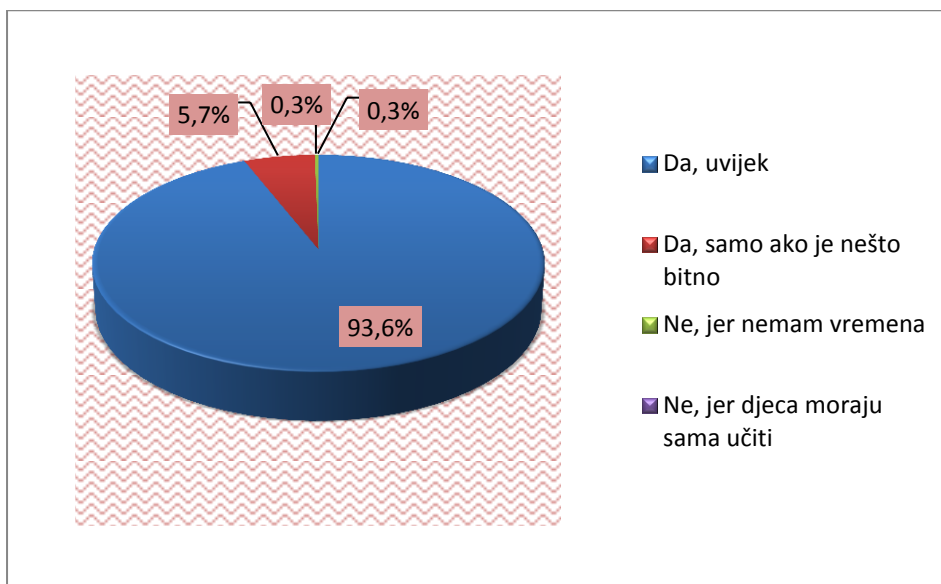
Izvor: izrada autora A.F.

Odgovor	Broj sudionika	%
Da, u potpunosti	216	35,3
Uglavnom	372	60,8
Rijetko	20	3,3
Nikada	4	0,6
UKUPNO:	612	100

Tablica 9.4.14 Poštujete li privatnost svojeg djeteta?

Izvor: izrada autora A.F.

Grafikon i tablica 9.4.15 daju odgovor na pitanje „Odgovarate li uvijek na pitanje svog djeteta?“, te najveći broj sudionika (573, 93,6%) smatra da uvijek odgovara na pitanja svog djeteta. Zatim 35 (5,7%) sudionika smatra da odgovara na pitanja djeci samo ako je nešto bitno. Najmanji broj sudionika (2, 0,3%) je odgovorilo „Ne, jer nemam vremena“ i „Ne, jer djeca moraju sama učiti“.

Grafikon 9.4.15 Odgovarate li uvijek na pitanja svog djeteta?

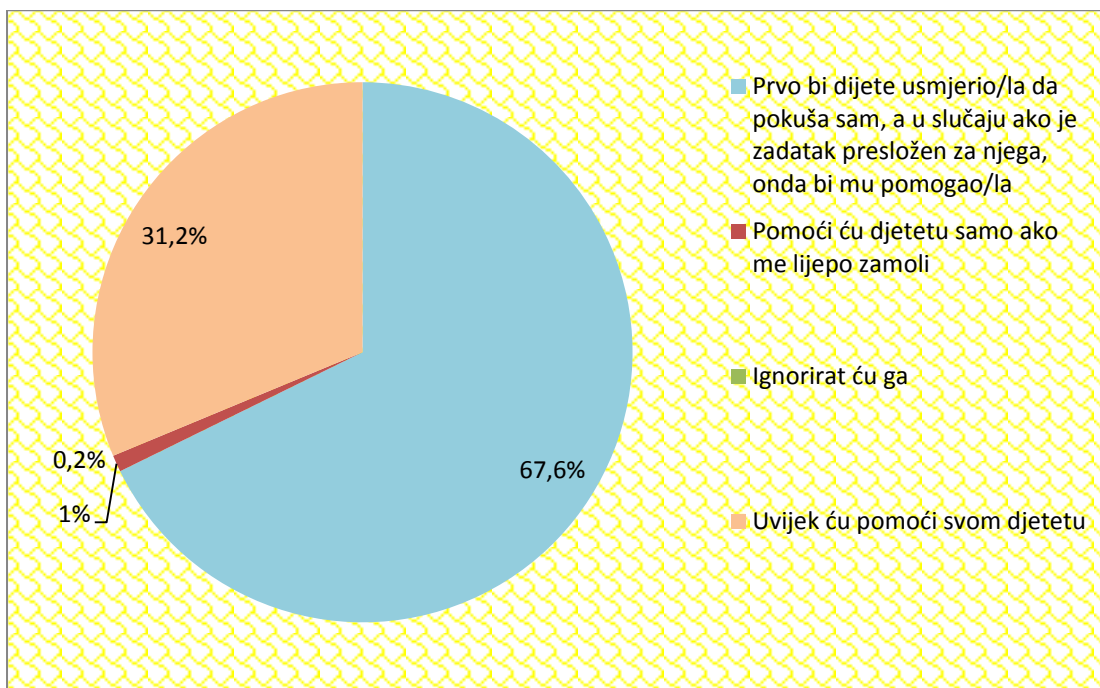
Izvor: izrada autora A.F.

Odgovor	Broj sudionika	%
Da, uvijek	573	93,6
Da, samo ako je nešto bitno	35	5,7
Ne, jer nemam vremena	2	0,3
Ne, jer djeca moraju sama učiti	2	0,3
UKUPNO:	612	100

Tablica 9.4.15 Odgovarate li uvijek na pitanja svog djeteta?

Izvor: izrada autora A.F.

Grafikon i tablica 9.4.16 daju odgovor na pitanje „Kada bi Vaše dijete tražilo pomoć oko nečega, što biste učinili?“ Najveći broj sudionika (414, 67,6%) bi prvo dijete usmjerilo da pokuša sam, a u slučaju ako je zadatak presložen za njega, pomoći će mu. Zatim 191 (31,2%) sudionik je odgovorio da će uvijek pomoći svom djetetu. Na postavljeno pitanje je 6 (1%) sudionika odgovorilo kako bi pomogli djetetu samo ako ga dijete lijepo zamoli za pomoć. Najmanji broj sudionika (1, 0,2%) je odgovorio kako će ignorirati svoje dijete ako zatraži pomoć.

Grafikon 9.4.16 Kada bi Vaše dijete tražilo pomoć oko nečega, što biste učinili?

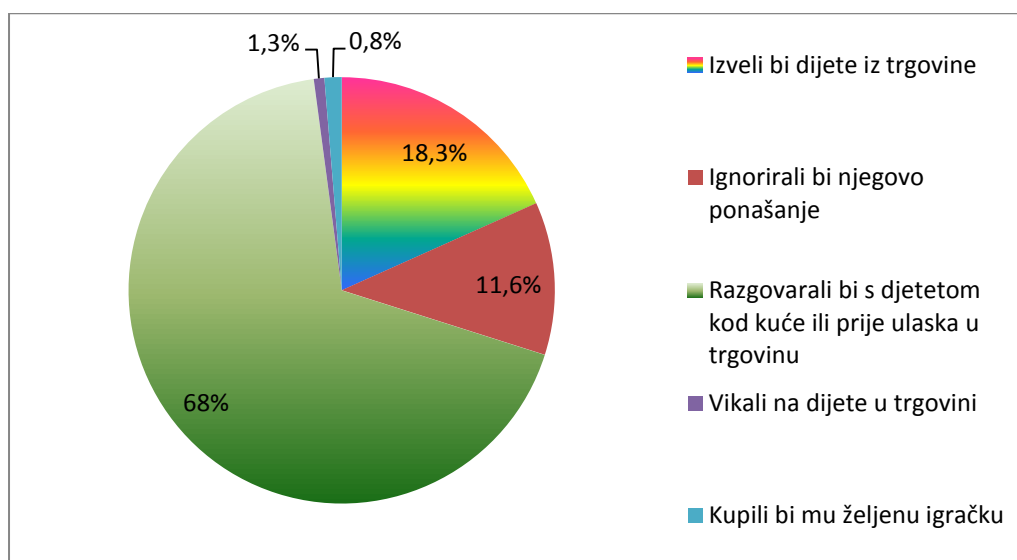
Izvor: izrada autora A.F.

Odgovor	Broj sudionika	%
Prvo bi dijete usmjerio/la da pokuša sam, a u slučaju ako je zadatak presložen za njega, onda bi mu pomogao/la	414	67,6
Pomoći ću djetetu samo ako me lijepo zamoli	6	1
Ignorirat ću ga	1	0,2
Uvijek ću pomoći svom djetetu	191	31,2
UKUPNO:	612	100

Tablica 9.4.16 Kada bi Vaše dijete tražilo pomoć oko nečega, što biste učinili?

Izvor: izrada autora A.F.

Grafikon i tablica 9.4.17 daju prikaz odgovora na pitanje „Kako biste reagirali da Vam dijete reagira bijesom i ljutnjom u trgovini jer mu ne želite nešto kupiti?“, gdje bi najveći broj sudionika (416, 68%) razgovarao s djetetom kod kuće ili prije ulaska u trgovinu. 112 (18,3%) sudionika je odgovorilo kako bi oni svoje dijete izveli iz trgovine, a 71 (11,6%) sudionik bi ignorirao djetetovo ponašanje. Zatim 8 (1,3%) sudionika bi kupilo željenu igračku svom djetetu. Najmanji broj sudionika (5, 0,8%) je odgovorilo kako bi vikali na dijete u trgovini.

Grafikon 9.4.17 Kako biste reagirali da Vam dijete reagira bijesom i ljutnjom u trgovini jer mu ne želite nešto kupiti?

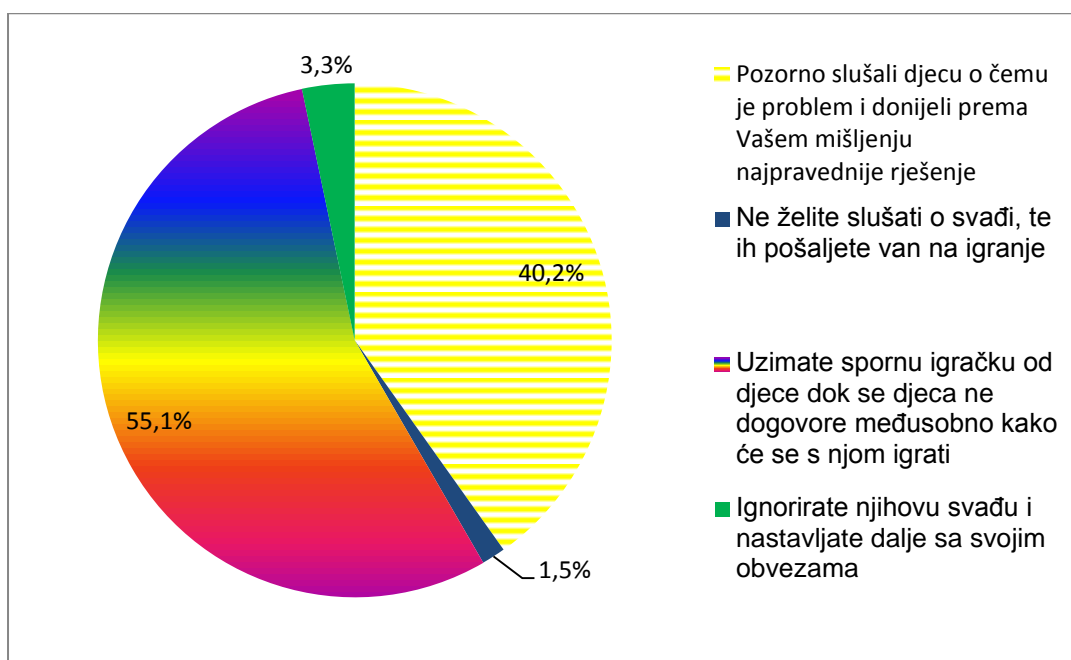
Izvor: izrada autora A.F.

Odgovor	Broj sudionika	%
Izveli bi dijete iz trgovine	112	18,3
Ignorirali bi njegovo ponašanje	71	11,6
Razgovarali bi s djetetom kod kuće ili prije ulaska u trgovinu	416	68,0
Vikali na dijete u trgovini	5	0,8
Kupili bi mu željenu igračku	8	1,3
UKUPNO:	612	100

Tablica 9.4.17 Kako biste reagirali da Vam dijete reagira bijesom i ljutnjom u trgovini jer mu ne želite nešto kupiti?

Izvor: izrada autora A.F.

Na pitanje „Što biste učinili kada se Vaša djeca posvađaju oko igračke?“, najveći broj sudionika (337, 55,1%) odgovorilo je kako bi uzeo spornu igračku djeci sve dok se ona međusobno ne dogovore kako će se s njom igrati. Zatim 246 (40,2%) sudionika je odgovorilo kako bi pažljivo slušali djecu o čemu je problem, a nakon toga donijeli najpravednije rješenje. Također je 20 (3,3%) sudionika odgovorilo kako bi ignorirali dječju svađu i nastavili dalje sa svojim obvezama. Najmanji broj sudionika (9, 1,5%) odgovorilo je kako ne želi slušati svađe te pošalje djecu van na igranje. Sve navedeno je vidljivo u grafikonu i tablici 9.4.18.

Grafikon 9.4.18 Što biste učinili kada se Vaša djeca posvađaju oko igračke?

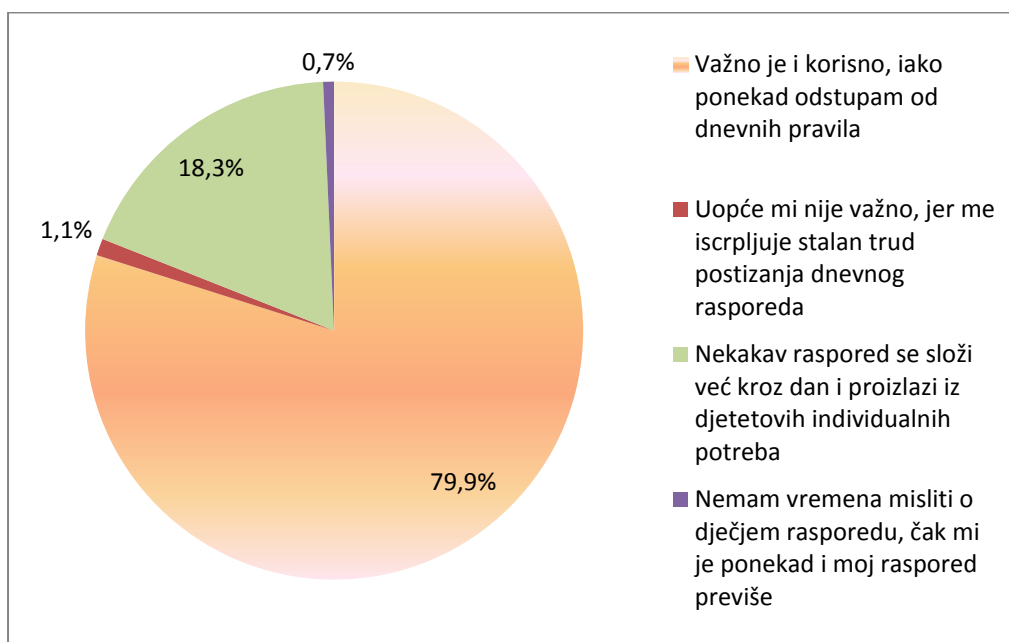
Izvor: izrada autora A.F.

Odgovor	Broj sudionika	%
Pozorno slušali djecu o čemu je problem i donijeli prema Vašem mišljenju najpravednije rješenje	246	40,2
Ne želite slušati o svađi, te ih pošaljete van na igranje	9	1,5
Uzimate spornu igračku od djece dok se djeca ne dogovore međusobno kako će se s njom igrati	337	55,1
Ignorirate njihovu svađu i nastavljate dalje sa svojim obvezama	20	3,3
UKUPNO:	612	100

Tablica 9.4.18 Što biste učinili kada se Vaša djeca posvađaju oko igračke?

Izvor: izrada autora A.F.

Na pitanje „Smatrate li da je važno da Vaše dijete ima dnevni raspored (npr. odlazak na spavanje)?, najveći broj sudionika (489, 79,9%) smatra da je dnevni raspored djeteta važan i koristan, iako ponekad odstupa od dnevnih pravila. Također 112 (18,3%) sudionika smatra da se nekakav raspored složi kroz dan i proizlazi iz djetetovih individualnih potreba. Zatim 7 (1,1%) sudionika je odgovorilo da im dnevni raspored uopće nije važan, jer samo iscrpljuje. Najmanji broj sudionika (4, 0,7%) je odgovorilo kako nema vremena misliti o dječjem rasporedu jer mu je čak i njegov previše. Sve navedeno je vidljivo u grafikonu i tablici 9.4.19.

Grafikon 9.4.19 Smatrate li da je važno da Vaše dijete ima dnevni raspored (npr. odlazak na spavanje)?

Izvor: izrada autora A.F.

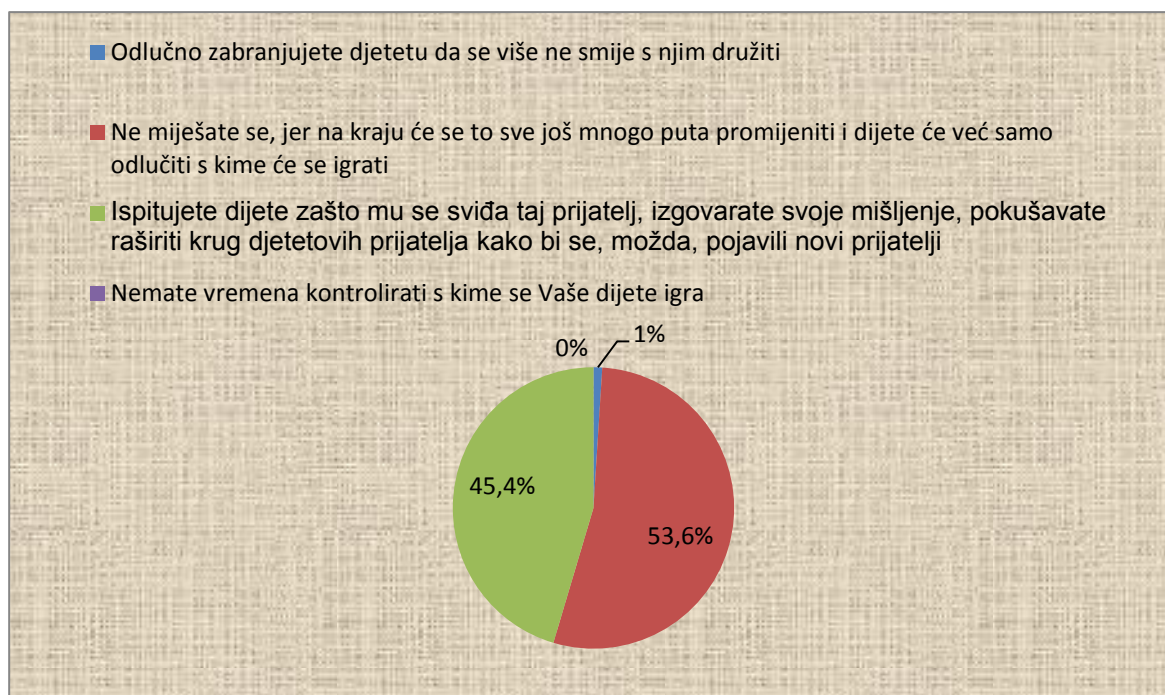
Odgovor	Broj sudionika	%
Važno je i korisno, iako ponekad odstupam od dnevnih pravila	489	79,9
Uopće mi nije važno, jer me iscrpljuje stalan trud postizanja dnevnog rasporeda	7	1,1
Nekakav raspored se složi već kroz dan i proizlazi iz djetetovih individualnih potreba	112	18,3
Nemam vremena misliti o dječjem rasporedu, čak mi je ponekad i moj raspored previše	4	0,7
UKUPNO:	612	100

Tablica 9.4.19 Smatrate li da je važno da Vaše dijete ima dnevni raspored (npr. odlazak na spavanje)?

Izvor: izrada autora A.F.

Na pitanje „Što ćete učiniti kada Vam se ne sviđa jedan od prijatelja s kojim Vaše dijete provodi vrijeme?“, najveći broj sudionika (328, 53,6%) na postavljeno pitanje smatra da se ne miješa, jer na kraju će se sve to još mnogo puta promijeniti i dijete će već samo odlučiti s kime će se družiti. Također 278 (45,4%) roditelja je odgovorilo kako ispituje dijete zašto mu se sviđa taj prijatelj, izgovara svoje mišljenje te pokušava raširiti krug njegovih prijatelja kako bi se možda pojavili novi. Najmanji broj sudionika (6, 1%) je odgovorilo kako odlučno zabranjuje

djetetu da se više ne smije družiti s tim prijateljem. Nitko nije odabrao odgovor „Nemate vremena kontrolirati s kime se igra Vaše dijete“. Sve navedeno je vidljivo u grafikonu i tablici 9.4.20.

Grafikon 9.4.20 Što ćete učiniti kada Vam se ne sviđa jedan od prijatelja s kojim Vaše dijete provodi vrijeme?

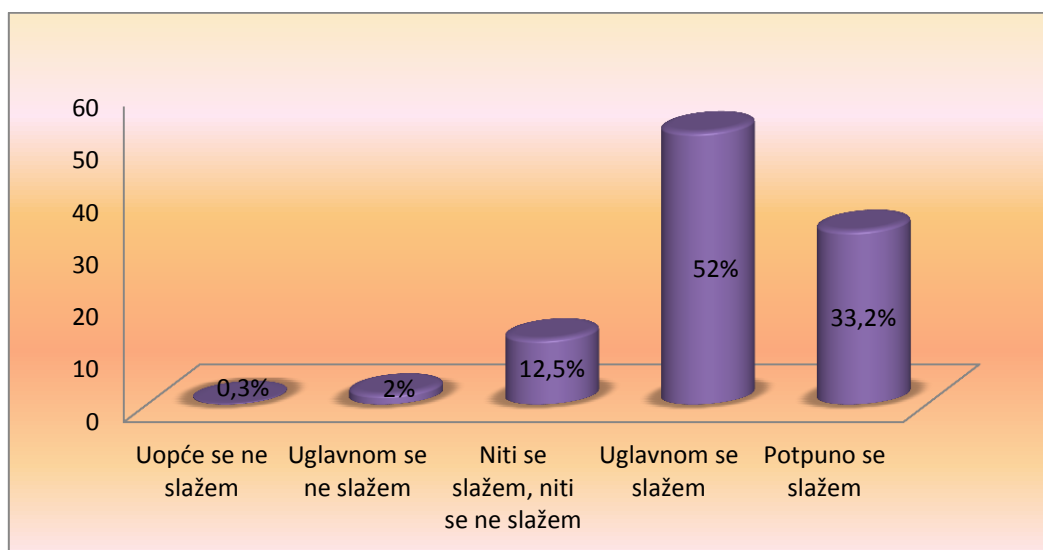
Izvor: izrada autora A.F.

Odgovor	Broj sudionika	%
Odlučno zabranjujete djetetu da se više ne smije s njim družiti	6	1,0
Ne miješate se, jer na kraju će se to sve još mnogo puta promijeniti i dijete će već samo odlučiti s kime će se igrati	328	53,6
Ispitujete dijete zašto mu se sviđa taj prijatelj, izgovarate svoje mišljenje, pokušavate raširiti krug djetetovih prijatelja kako bi se, možda, pojavili novi prijatelji	278	45,4
Nemate vremena kontrolirati s kime se Vaše dijete igra	0	0
UKUPNO:	612	100

Tablica 9.4.20 Što ćete učiniti kada Vam se ne sviđa jedan od prijatelja s kojim Vaše dijete provodi vrijeme?

Izvor: izrada autora A.F.

Grafikon i tablica 9.4.21.1 prikazuju odgovore na postavljenu tvrdnju „Većinu problema koje imam s djetetom mogu lako riješiti“. Najveći broj sudionika (318, 52%) je odgovorilo „Uglavnom se slažem“. Također je 203 (33,2%) sudionika odgovorilo „Potpuno se slažem“. Zatim 77 (12,5%) sudionika je odgovorilo „Niti se slažem, niti se ne slažem“, a 12 (2%) sudionika je odgovorilo „Uglavnom se ne slažem“. Najmanji broj sudionika (2, 0,3%) je odgovorilo „Uopće se ne slažem“.

Grafikon 9.4.21.1 Većinu problema koje imam s djetetom mogu lako riješiti

Izvor: izrada autora A.F.

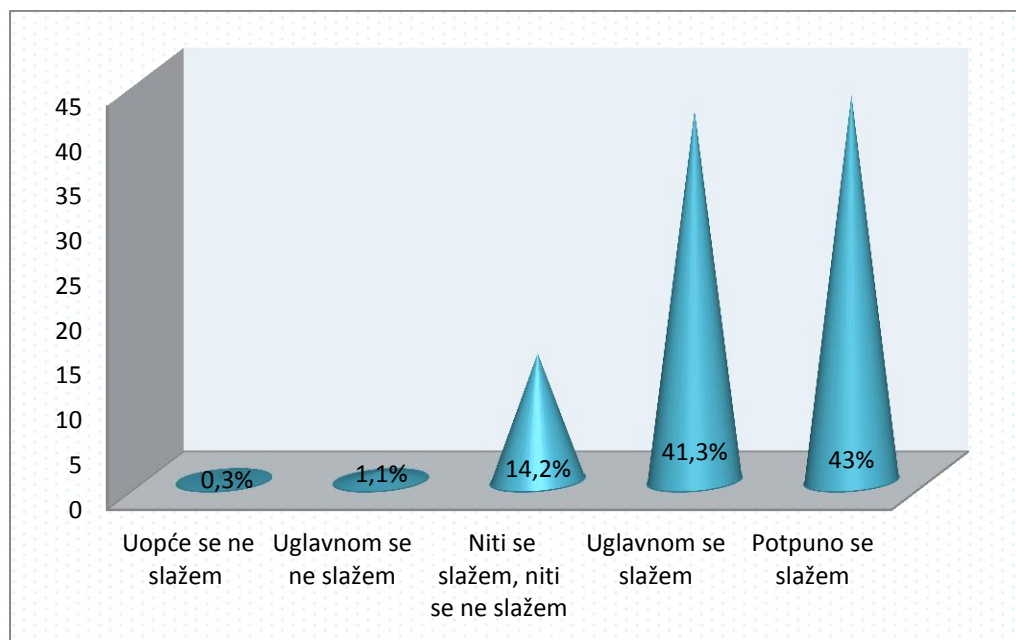
Odgovor	Broj sudionika	%
Uopće se ne slažem	2	0,3
Uglavnom se ne slažem	12	2
Niti se slažem, niti se ne slažem	77	12,5
Uglavnom se slažem	318	52
Potpuno se slažem	203	33,2
UKUPNO:	612	100

Tablica 9.4.21.1 Većinu problema koje imam s djetetom mogu lako riješiti

Izvor: izrada autora A.F.

Grafikon i tablica 9.4.21.2 prikazuju odgovore na postavljenu tvrdnju: „Ja sam osoba koja najbolje razumije što muči moje dijete“. Najveći broj sudionika (236, 43%) je odgovorilo kako se u potpunosti slaže s time da je on/ona osoba koja najbolje razumije što muči njihovo dijete. Također je 253 (41,3%) sudionika je odgovorilo kako se uglavnom slaže s tvrdnjom. 87 (14,2) sudionika je na postavljenu tvrdnju odgovorilo „Niti se slažem, niti se ne slažem“. Na odgovor

„Uglavnom se slažem“ odgovorilo je 7 (1,1%), sudionika, a najmanji broj sudionika (2, 0,3%) je odgovorilo „Uopće se ne slažem“.

Grafikon 9.4.21.2 Ja sam osoba koja najbolje razumije što muči moje dijete

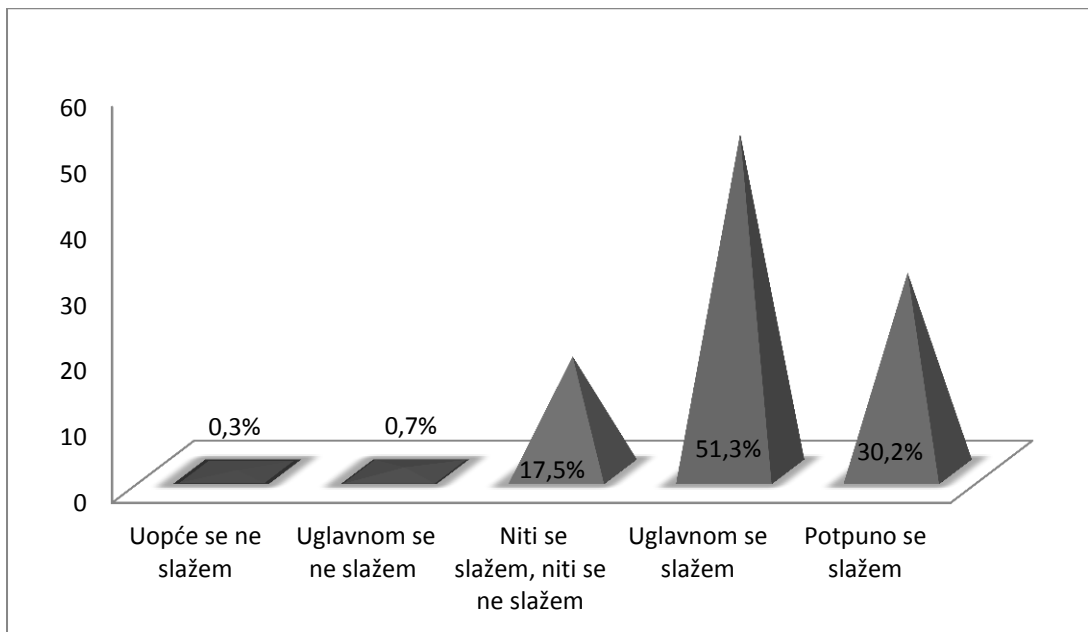
Izvor: izrada autora A.F.

Odgovor	Broj sudionika	%
Uopće se ne slažem	2	0,3
Uglavnom se ne slažem	7	1,1
Niti se slažem, niti se ne slažem	87	14,2
Uglavnom se slažem	253	41,3
Potpuno se slažem	263	43,0
UKUPNO:	612	100

Tablica 9.4.21.2 Ja sam osoba koja najbolje razumije što muči moje dijete

Izvor: izrada autora A.F.

Grafikon i tablica 9.4.21.3 prikazuju odgovore na postavljenu tvrdnju „Uvjeren/a sam da imam sve sposobnosti i kvalitete potrebne da budem dobar roditelj“. Najveći broj sudionika (314, 51,3%) je odgovorilo „Uglavnom se slažem“. 185 (30,2%) sudionika je odgovorilo „Potpuno se slažem“, a 107 (17,5%) sudionika je odgovorilo „Niti se slažem, niti se ne slažem“. Sljedećih 4 (0,7%) sudionika je odgovorilo „Uglavnom se slažem“. Najmanji broj sudionika (2, 0,3%) je odgovorilo „Uopće se ne slažem“.

Grafikon 9.4.21.3 Uvjeren/a sam da imam sve sposobnosti i kvalitete potrebne da budem dobar roditelj

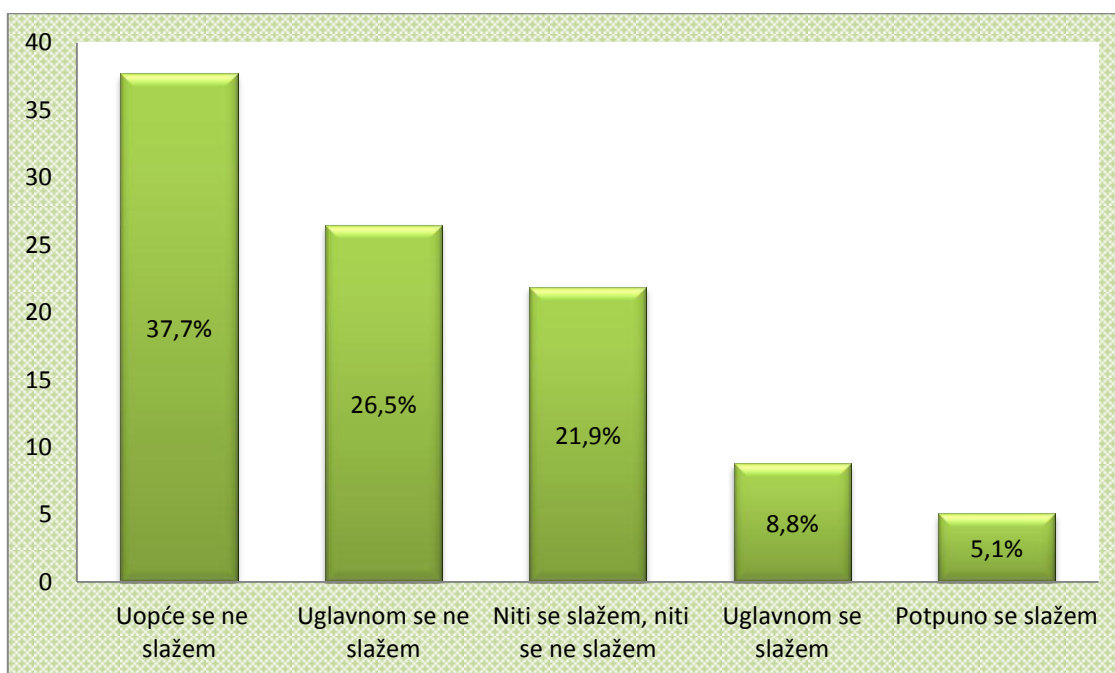
Izvor: izrada autora A.F.

Odgovor	Broj sudionika	%
Uopće se ne slažem	2	0,3
Uglavnom se ne slažem	4	0,7
Niti se slažem, niti se ne slažem	107	17,5
Uglavnom se slažem	314	51,3
Potpuno se slažem	185	30,2
UKUPNO:	612	100

Tablica 9.4.21.3 Uvjeren/a sam da imam sve sposobnosti i kvalitete potrebne da budem dobar roditelj

Izvor: izrada autora A.F.

Grafikon i tablica 9.4.21.4 prikazuju odgovore na postavljenu tvrdnju: „Nekad je dozvoljeno fizički kazniti dijete kako bi naučilo što ne smije raditi“. Najveći broj sudionika (231, 37,7%) je na postavljenu tvrdnju odgovorio kako se uopće ne slaže. S tvrdnjom se uglavnom slaže 162 (26,5%), sudionika, dok se 134 (21,9%) sudionika niti slaže, niti se ne slaže. Zatim se 54 (8,8%) sudionika uglavnom slaže s tvrdnjom. Najmanji broj sudionika (31, 5,1%) je na tvrdnju odgovorilo „Potpuno se slažem“.

Grafikon 9.4.21.4 Nekad je dozvoljeno fizički kazniti dijete kako bi naučilo što ne smije raditi

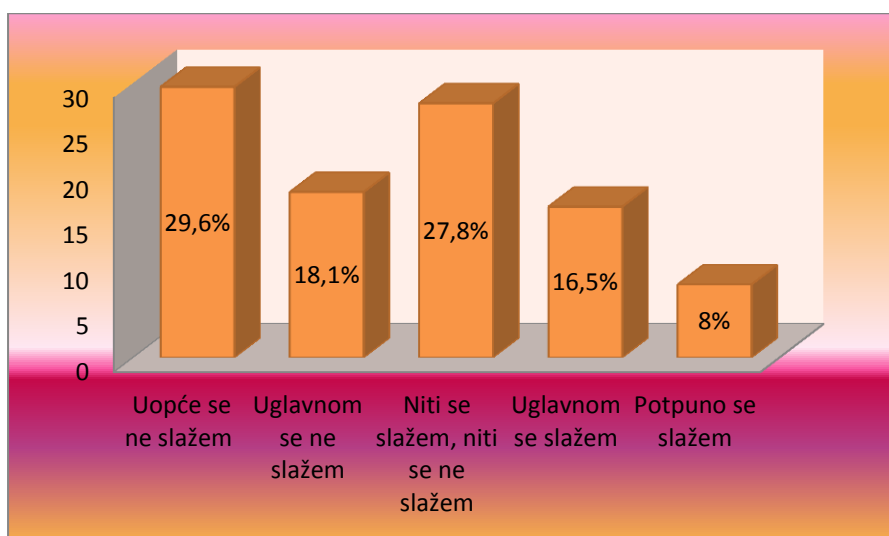
Izvor: izrada autora A.F.

Odgovor	Broj sudionika	%
Uopće se ne slažem	231	37,7
Uglavnom se ne slažem	162	26,5
Niti se slažem, niti se ne slažem	134	21,9
Uglavnom se slažem	54	8,8
Potpuno se slažem	31	5,1
UKUPNO:	612	100

Tablica 9.4.21.4 Nekad je dozvoljeno fizički kazniti dijete kako bi naučilo što ne smije raditi

Izvor: izrada autora A.F.

Grafikon i tablica 9.4.21.5 prikazuju odgovore na postavljenu tvrdnju: „Važno je na vrijeme slomiti dječju tvrdoglavost jer „drvo se svija dok je mlado“. Najveći broj sudionika (181, 29,6%) je odgovorilo „Uopće se ne slažem“. 170 (27,8%) sudionika je odgovorio „Niti se slažem, niti se ne slažem“, a 111 (18,1%) sudionika je odgovorilo „Uglavnom se slažem“. 101 (16,5%) sudionik je na postavljenu tvrdnju odgovorio „Uglavnom se slažem“. Najmanji broj sudionika (49, 8%) je odgovorio „Potpuno se slažem“.

Grafikon 9.4.21.5 Važno je na vrijeme slomiti dječju tvrdoglavost jer „drvo se savija dok je mlado“

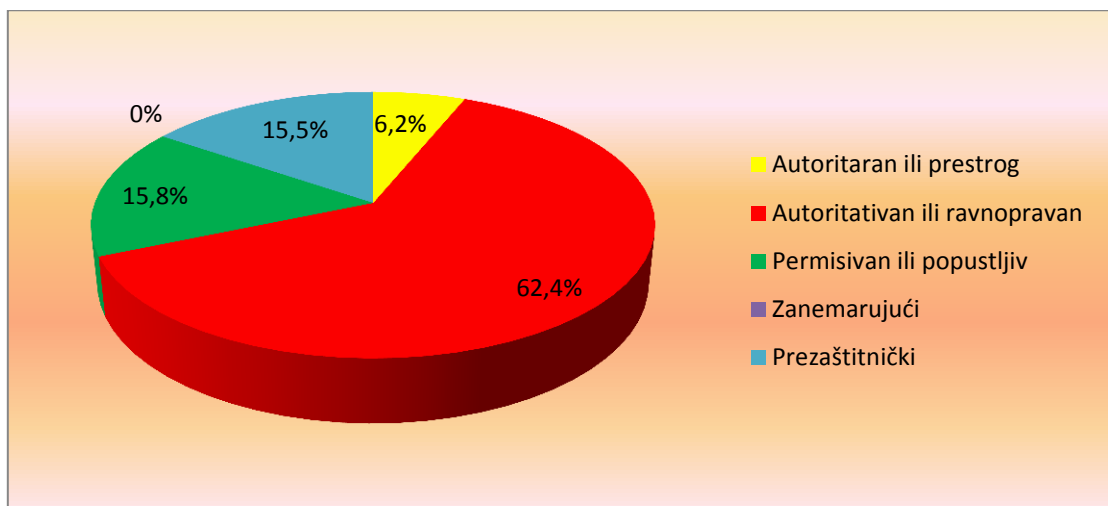
Izvor: izrada autora A.F.

Odgovor	Broj sudionika	%
Uopće se ne slažem	181	29,6
Uglavnom se slažem	111	18,1
Niti se slažem, niti se ne slažem	170	27,8
Uglavnom se slažem	101	16,5
Potpuno se slažem	49	8,0
UKUPNO:	612	100

Tablica 9.4.21.5 Nekad je dozvoljeno fizički kazniti dijete kako bi naučilo što ne smije raditi

Izvor: izrada autora A.F.

Na pitanje “Kakvim se Vi smatrate kao roditelj?“, najveći broj sudionika (382, 62,4%) smatra da su autoritativni ili ravnopravni roditelji, 97 (15,8%) sudionika smatra da su popustljivi ili permisivni roditelji, 95 (15,5%) sudionika smatra da su prezaštitnički roditelji, te najmanji broj sudionika (38, 6,2%) smatra da su autoritarni ili prestrogi. Nitko od roditelja ne smatra da je zanemarujući roditelj. Sve navedeno je vidljivo u grafikonu i tablici 9.4.22.

Grafikon 9.4.22 Kakvim se Vi smatrate kao roditelj?

Izvor: izrada autora A.F.

Stil roditelja	Broj sudionika	%
Autoritaran ili prestrog	38	6,2
Autoritativan ili ravnopravan	382	62,4
Permisivan ili popustljivi	97	15,8
Zanemarujući	0	0
Prezaštitnički	95	15,5
UKUPNO:	612	100

Tablica 9.4.22 Kakvim se Vi smatrate kao roditelj?

Izvor: izrada autora A.F.

10. Rasprava

U provedenom istraživanju je sudjelovalo ukupno 612 sudionika. Od toga je bilo 586 (95,8%) ženskih i 26 (4,2%) muških sudionika. Očekivano je veći broj žena sudjelovao jer je anketa bila provedena na platformi *Facebook* u ženskim grupama. Autorica Vinković je 2017. godine provela je istraživanje na temu „Utjecaj stila roditeljstva na odgoj djeteta“ gdje je sudjelovalo 23 djece i 22 roditelja. U njenom istraživanju 13 djece (56,5%) je odgovorilo da ide na spavanje kad mu roditelji kažu, a na pitanju roditeljima „Je li važno da dijete ima dnevni raspored (odlazak na spavanje)?“ najviše roditelja (68%) je odgovorilo „Važno je, iako iznimke potvrđuju pravilo, primjerice - doček nove godine i slično“. I u ovom istraživanju na pitanje „Smatrate li da je važno da Vaše dijete ima dnevni raspored (npr. odlazak na spavanje)?“, 489 (79,9%) roditelja također je odgovorilo „Važno je i korisno, iako ponekad odstupim od dnevnih pravila što upućuje na autoritativan odgojni stil. U istraživanju autorice Vinković na pitanje djeci „Kada želiš neku igračku, dobiješ li ju uvijek?“, najviše djece (21, 91,3%) je odgovorilo „Ne. U ovom istraživanju na pitanje „Kako biste reagirali da Vam dijete reagira bijesom i ljutnjom u trgovini jer mu ne želite nešto kupiti?“ pokazuje kako je najviše roditelja (416, 68%) odgovorilo „Razgovarali bi s djetetom kod kuće ili prije ulaska u trgovinu“ i takav odgovor prikazuje autoritativan odgojni stil roditeljstva. Kad roditelji koriste razgovor s djecom i objasne im kako ne mogu uvijek dobiti sve što žele, djeca to prihvaćaju i stoga ne dobivaju uvijek igračku koju oni žele. Autorica Vinković postavila je pitanje roditeljima „Vaša su se djeca posvađala oko igračke i sada dolaze k vama da presudite tko je imao pravo. Što ćete učiniti?“, najviše roditelja (59%) je odgovorilo primjerom autoritativnog odgojnog stila, a u ovom istraživanju na slično pitanje „Što biste učinili kada se Vaša djeca posvađaju oko igračke?“ također je najviše roditelja (337, 55,1%) odgovorilo „Uzimam spornu igračku od djece dok se djeca ne dogovore međusobno kako će se s njom igrati“, što isto predstavlja autoritativan odgojni stil. U ovom istraživanju bilo je pitanje za roditelje „Što ćete učiniti kada Vam se ne sviđa jedan od prijatelja s kojim Vaše dijete provodi vrijeme?“ najviše roditelja (238, 53,6%) je odgovorilo „Ne miješate se, jer na kraju će se to sve još mnogo puta promijeniti i dijete će već samo odlučiti s kime će se igrati“, te takav primjer postupanja roditelja djelomično upućuje na permisivni odgojni stil roditeljstva. Na isto takvo pitanje u istraživanju autorice Vinković, najviše roditelja (64%) odgovorilo je sa „Ispitujete dijete zašto mu se sviđa taj prijatelj, izgovarate svoje mišljenje, pokušavate raširiti krug djetetovih prijatelja kako bi se, možda, pojavili novi prijatelji“, što označava autoritativno postupanje roditelja. U osnovnoj školi Vojnić proveo se projekt školske godine 2015./2016. pod nazivom „Uspješno roditeljstvo“ koji je vodila pedagoginja škole A. Hercigonja Gutschy. U projektu je sudjelovalo 103 od ukupno 185 roditelja

(56%). Anonimni anketni upitnik sadržavao je pitanje na koje su roditelji morali sami procijeniti koji odgojni stil roditeljstva koriste. 18 roditelja (17%) je odgovorilo da koristi autoritarni stil, zatim 16 roditelja (15%) koristi popustljivi stil, 71 roditelj (68%) koristi autoritativan stil te zanemarujući ne koristi nitko. U ovom istraživanju na pitanje „Kakvim se Vi smatrate kao roditelj?“ također je najviše roditelja (382, 62,4%) odgovorilo da se smatra autoritativnim ili ravnopravnim roditeljem. Pitanje koliko često roditelji odlaze na izlete s djecom, u kojem se dobio vrlo dobar rezultat jer je najveći broj sudionika (277, 45,3%) odgovorilo „Ponekad“ i „Vrlo često“ 239 (39%) sudionika, može se usporediti s istraživanjem autorice I. Jovanovac u kojem je intervjuirala djeda od 61 godinu i on navodi da su njegovi izleti bili kada je otišao čuvati svinje na brdo, stoga se nije radovao ljetnim praznicima jer nije išao na more, nego je cijelo ljeto morao čuvati svinje. Jednostavno u ono vrijeme roditelji nisu financijski mogli djeci omogućiti izlete, pa se djeca nisu mogla tome ni radovati kao u današnje vrijeme dok većinom svi roditelji vode svoju djecu na neke izlete te na takav način djeci ostavljaju lijepa sjećanja iz djetinjstva. Danas se djeca raduju izletima i događanjima jer znaju da će uvijek nešto dobiti i lijepo se zabaviti. Na pitanju koliko vremena provode zajedno sa svojom djecom, najviše roditelja „Vrlo često“ (396, 64,7%) i „Uvijek“ (190, 31%) provodi vrijeme s djecom. U usporedbi s istraživanjem autorice Jovanovac, najstariji ispitanik (djed) u intervjuu navodi kako su roditelji u današnje vrijeme previše okupirani karijerom i da malo vremena posvećuju djeci. Smatra da ne stignu jer je takav tempo života te se stalno negdje juri. Tvrdi da se prije teže živjelo, ali su više vremena provodili s djecom i posvećivali im više pažnje. Zapravo su najviše poslova oko kuće i u kući obavljali s djecom pa su tako provodili zajedno vrijeme, dok danas roditelji smatraju da djeca ne moraju ništa raditi i ne moraju imati nikakve obaveze. Stoga djeca više vremena provode na računalima, pred televizijom i mobitelima nego sa roditeljima ili obitelji. Istraživanje autorice Leutar (2004 g.) provedeno u Republici Hrvatskoj, Austriji i Poljskoj dobivenim rezultatima ukazuje kako majke na selu provode više zajedničkog vremena s djecom, nego majke u gradu. Isto tako u svim trima zemljama dokazalo se kako očevi provode puno manje vremena s djecom nego majke, te da je još uvijek angažiranost očeva oko djece puno manja od majki. Kad je u pitanju zajednički ručak, najveći broj sudionika ovog istraživanja (309, 50,5%) odgovorio je kako „Uvijek“ jedu zajedno sa svojom djecom. Američki autori Eisenberg i suradnici su objavili istraživanje kakva je povezanost između obiteljskih objeda i psihosocijalne dobrobiti za adolescente. Dobili su rezultat da su učestalost obiteljskih objeda obrnuto proporcionalni sa zlouporabom alkohola, droga ili pak depresivnosti i suicidalnosti te školskim uspjehom. Dokazuju da obiteljski objedi imaju veliku ulogu u izgradnji zdravlja i dobrobiti djece. Zapravo dobra komunikacija između djece i roditelja ima dobar utjecaj na djecu. Na pitanje razgovaraju li roditelji s djecom o emocionalnim i školskim problemima najveći broj

sudionika (493, 80,5%) odgovorilo je „Da, uvijek“ što je pozitivan rezultat. Istraživanje autorica Kosić-Bibić i Kovačević o vršnjačkom nasilju u školama iz 2018. godine gdje je sudjelovalo 489 srednjoškolaca govori da više od 80% njih zna o protokolima obaveznog prijavljivanja nasilja u školama, no, 39,3% odgovorilo je da ne zna kakve su reakcije nadležnih u školi. Ranijim istraživanjem iz 2007. godine dobiveni su vrlo dobri rezultati spremnosti i sposobnosti odraslih reagiranja na nasilje, ipak mjere koje su odrasli poduzimali učenici nisu ocijenili kao dobre. Zbog rezultata manje informiranosti o prijavljivanju nasilja u školama potrebno je apelirati da se roditelji koji razgovaraju sa svojom djecom dotaknu i ove teme kako bi se dijete osjećalo sigurno i shvaćeno.

11. Zaključak

Roditeljstvo je vrlo važan zadatak koji počinje privikavanjem osoba na činjenicu da postaju ili su postali roditelji. Roditelji svojim ponašanjem i odgojnim stilom utječu na rast i razvoj djeteta tijekom cijelog života. S obzirom da postoje četiri vrste odgojnih stilova roditeljstva, smatra se da je autoritativan odgojni stil najzastupljeniji, najbolji i najkvalitetniji za emocionalni, fizički i psihički razvoj djeteta. Cilj ovog rada i istraživanja bio je ispitati što za roditelje znači roditeljstvo i odgoj, smatraju li da je ono važno za budućnost djeteta, koliko provode vrijeme s djecom te koji je odgojni roditeljski stil najzastupljeniji. Prema dobivenim rezultatima može se reći kako većina roditelja zna što je roditeljstvo i kako biti dobar roditelj te da je odgoj vrlo važan za emocionalni, socijalni, psihički i fizički rast i razvoj djeteta. Većina roditelja je u ovom istraživanju pokazala kako je roditeljstvo za njih sve ono najljepše u životu. No priznali su kako je to težak, zahtjevan i odgovoran posao, ali nikada ne odustaju. Prema rezultatima u svim ponuđenim primjerima što bi roditelji napravili kad bi dijete nešto napravilo ili tražilo, većina se odlučila za autoritativan način postupanja. Ali također još uvijek prevladava i permisivan stil odgoja jer roditelji vole popuštati djeci iz razloga jer su ona njima sve na svijetu. U ovom istraživanju je autoritativan odgojni stil najzastupljeniji, što je vrlo kvalitetno i pogodno za dječje odrastanje, no s obzirom da je istraživanje bilo provedeno online postoji vjerojatnost pružanja pogodnih, a ne realnih odgovora

Medicinska sestra ima važnu ulogu u poznavanju odgojnih stilova roditeljstva jer kao član multidisciplinarnog tima sudjeluje u praćenju rasta i razvoja djeteta. Da bi znala kakav odgojni stil koriste roditelji u odgoju djeteta, važno je prepoznati promjene kod djeteta prilikom redovnog pregleda ili prijema na odjel. Patronažna sestra primjerice prilikom odlaska u kuću novopečenih roditelja, također educira i savjetuje u prvim počecima njihovog roditeljstva i pomaže im u prevladavanju početnih teškoća. Roditeljstvo se uči, stoga su roditelji uvijek u mogućnosti koristiti savjetovanja i edukacije svih stručnih osoba u ovom području koje su uvijek spremne pomoći.

12. Literatura

1. M. Ljubetić: Nosi li dobre roditelje roda?, Profil international, Zagreb, 2012.
2. M. Đuranović, I. Klasnić: Dijete, odgoj i obitelj, Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet, Zagreb, 2020.
3. M. Čudina-Obradović i J. Obradović: Potpora roditeljstvu: izazovi i mogućnosti, Revija za socijalnu politiku, Svezak 10, br. 1, 2003, str. 46-56 (pristupljeno: 24.8.2021.)
Dostupno na: <http://www.rsp.hr/ojs2/index.php/rsp/article/viewFile/139/143>
4. <https://psychcentral.com/blog/psychoanalysis-now/2016/12/10-types-of-parents-and-their-effect#3> (pristupljeno: 27.7.2021.)
5. M. Pernar: Roditeljstvo, Medicina Fluminensis [Internet], 2010., str. 255-260 (pristupljeno 29.7.2021.) Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/59248>
6. E. Reischer: Što sjajni roditelji čine: 75 jednostavnih strategija za odgoj uspješne djece, Harfa, Split, 2018.
7. K. Lacković-Grgin: Doživljaj i praksa roditeljstva u raznim životnim razdobljima, Društvena istraživanja, Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, br. 114, 2011., str. 1063-1083
8. R. H. Largo: Sretno djetinjstvo: Odgoj i razvoj djeteta do četvrte godine života, Mozaik knjiga, Zagreb, 2013.
9. <https://semerkand.ba/odgoj-djece-umjetnost-postavljanja-granica/> (pristupljeno: 3.8.2021.)
10. H. Montgomery: Roditeljska magija: Sedam jednostavnih koraka kako bismo uspjeli u odgoju djece, Naklada OceanMore, Zagreb, 2019.
11. D. Luketin, i sur. Roditeljstvo je dvosmjernan odnos: priručnik za bolji odnos s djetetom, Tiskara Šegović, Split, 2015.
12. E. Slunjski: Kako djetetu pomoći da... bude uspješno i razvija samopouzdanje, Element, Zagreb, 2013.
13. D. Miljković, M. Rijavec: Bolje biti vjetar nego list: Psihologija dječjeg samopouzdanja, IEP, Zagreb, 2011.
14. <https://centar-sirius.hr/roditeljski-stilovi/> (pristupljeno: 6.8.2021.)
15. S. Kuppens, E. Ceulemans: Parenting Styles: A Closer Look at Well-Known Concept, Journal of Child and Family Studies, br. 28, 2019, str. 168-181 (pristupljeno 6.8.2021.)
Dostupno na: <https://link.springer.com/article/10.1007%2Fs10826-018-1242-x>
16. L.E. Berk: Dječja razvojna psihologija, Naklada Slap, Jastrebarsko, 2015.

17. L. Luketin i sur. Roditeljstvo je dvosmjernan odnos: priručnik za bolji odnos s djetetom, Tiskara Šegović d.o.o., Split, 2015.
18. Z. Milojević, K. Bilban, V. Kokelj, M. Kramberger, T. Steiner, B. Kožuh: Mala knjiga za velike roditelje: Priručnik za odgoj djece, Znanje, Slovenija, 2007.
19. <https://www.krenizdravo.hr/zdravlje/simptomi/odgojni-stilovi-roditeljstva-tipovi-roditelja-i-vrste-odgoja> (pristupljeno: 6.8.2021.)
20. <https://samohrani.com/psiholoski-efekti-strogog-i-previsse-zastitnickog-roditeljstva/> (pristupljeno: 7.8.2021.)
21. <https://www.poliklinika-djeca.hr/publikacije/25-pitanja-i-odgovora/>(pristupljeno 10.8.2021.)

13. Popis grafikona i tablica

Svi grafikoni su izrada autora A.F.

Grafikon 9.4.1 Spol roditelja.....	16
Grafikon 9.4.2 Dob sudionika.....	17
Grafikon 9.4.3 Koliko imate djece?.....	18
Grafikon 9.4.4 Bračni status roditelja.....	19
Grafikon 9.4.5 Mislite li da je odgoj vrlo bitan za budućnost Vašeg djeteta?.....	19
Grafikon 9.4.7 Označite ocjenom od 1 do 5 kojom bi ocijenili Vaš odgoj djece.....	21
Grafikon 9.4.8 Koliko često idete na izlete sa svojom djecom?.....	22
Grafikon 9.4.9 Ako Vaše dijete sudjeluje u nekim igrama ili događajima koliko puta odlazite na njih?.....	23
Grafikon 9.4.10 Koliko često jedete zajedno sa svojom djecom?.....	24
Grafikon 9.4.11 Koliko vremena provodite zajedno sa svojom djecom?.....	25
Grafikon 9.4.12 Raspravljate li dovoljno sa svojom djecom o emocionalnim i školskim problemima?.....	26
Grafikon 9.4.13 Koliko često se svađate sa partnerom/roditeljima/prijateljima/rodbinom ispred svoje djece?.....	27
Grafikon 9.4.14 Poštujete li privatnost svog djeteta?.....	28
Grafikon 9.4.15 Odgovarate li uvijek na pitanja svog djeteta?.....	29
Grafikon 9.4.16 Kada bi Vaše dijete tražilo pomoć oko nečega, što biste učinili?.....	30
Grafikon 9.4.17 Kako biste reagirali da Vam dijete reagira bijesom i ljutnjom u trgovini jer mu ne želite nešto kupiti?.....	31
Grafikon 9.4.18 Što biste učinili kada se Vaša djeca posvađaju oko igračke?.....	32
Grafikon 9.4.19 Smatrate li da je važno da Vaše dijete ima dnevni raspored (npr. odlazak na spavanje)?.....	33
Grafikon 9.4.20 Što ćete učiniti kada Vam se ne sviđa jedan od prijatelja s kojim Vaše dijete provodi vrijeme?.....	34
Grafikon 9.4.21.1 Većinu problema koje imam s djetetom mogu lako riješiti.....	35
Grafikon 9.4.21.2 Ja sam osoba koja najbolje razumije što muči moje dijete.....	36
Grafikon 9.4.21.3 Uvjeren/a sam da imam sve sposobnosti i kvalitete potrebne da budem dobar roditelj.....	37
Grafikon 9.4.21.4 Nekad je dozvoljeno fizički kazniti dijete kako bi naučilo što ne smije raditi.....	38

Grafikon 9.4.21.5 Važno je na vrijeme slomiti dječju tvrdoglavost jer „drvo se savija dok je mlado“.....	39
Grafikon 9.4.22 Kakvim se Vi smatrate kao roditelj?.....	40

Sve tablice su izrada autora A.F.

Tablica 9.4.1 Spol roditelja.....	17
Tablica 9.4.2 Dob sudionika.....	17
Tablica 9.4.3 Koliko imate djece?.....	18
Tablica 9.4.4 Bračni status roditelja.....	19
Tablica 9.4.5 Mislite li da je odgoj vrlo bitan za budućnost Vašeg djeteta?.....	20
Tablica 9.4.6 Navedite što za Vas znači roditeljstvo.....	20
Tablica 9.4.7 Označite ocjenom od 1 do 5 kojom bi ocijenili Vaš odgoj djece.....	21
Tablica 9.4.8 Koliko često idete na izlete sa svojom djecom?.....	22
Tablica 9.4.9 Ako Vaše dijete sudjeluje u nekim igrama ili događajima koliko puta odlazite na njih?.....	23
Tablica 9.4.10 Koliko često jedete zajedno sa svojom djecom?.....	24
Tablica 9.4.11 Koliko vremena provodite zajedno sa svojom djecom?.....	25
Tablica 9.4.12 Raspravljate li dovoljno sa svojom djecom o emocionalnim i školskim problemima?.....	26
Tablica 9.4.13 Koliko često se svađate sa partnerom/roditeljima/prijateljima/rodbinom ispred svoje djece?.....	27
Tablica 9.4.14 Poštujete li privatnost svog djeteta?.....	28
Tablica 9.4.15 Odgovarate li uvijek na pitanja svog djeteta?.....	29
Tablica 9.4.16 Kada bi Vaše dijete tražilo pomoć oko nečega, što biste učinili?.....	30
Tablica 9.4.17 Kako biste reagirali da Vam dijete reagira bijesom i ljutnjom u trgovini jer mu ne želite nešto kupiti?.....	31
Tablica 9.4.18 Što biste učinili kada se Vaša djeca posvađaju oko igračke?.....	32
Tablica 9.4.19 Smatrate li da je važno da Vaše dijete ima dnevni raspored (npr. odlazak na spavanje)?.....	33
Tablica 9.4.20 Što ćete učiniti kada Vam se ne sviđa jedan od prijatelja s kojim Vaše dijete provodi vrijeme?.....	34
Tablica 9.4.21.1 Većinu problema koje imam s djetetom mogu lako riješiti.....	35
Tablica 9.4.21.2 Ja sam osoba koja najbolje razumije što muči moje dijete.....	36
Tablica 9.4.21.3 Uvjeren/a sam da imam sve sposobnosti i kvalitete potrebne da budem	

dobar rođite.....	37
Tablica 9.4.21.4 Nekad je dozvoljeno fizički kazniti dijete kako bi naučilo što ne smije raditi.....	38
Tablica 9.4.21.5 Važno je na vrijeme slomiti dječju tvrdoglavost jer „drvo se savija dok je mlado“.....	39
Tablica 9.4.22 Kakvim se Vi smatrate kao roditelj?.....	40

Prilog

Anketni upitnik

ODGOJNI STILOVI RODITELJSTVA

Poštovane mame i tate,

Pred Vama se nalazi anketa za potrebe istraživanja u sklopu završnog rada pod mentorstvom dr.sc. Ivane Živoder, na studiju sestrinstva pod nazivom "Odgojni stilovi roditeljstva". Upitnik je u potpunosti anonim, a koristiti će isključivo za izradu završnog rada. Molim sve roditelje da na ovu anketu odgovore što iskrenije. Unaprijed Vam se zahvaljujem na sudjelovanju! Fućec Anja, 3.godina preddiplomskog studija Sestrinstva.

*Obavezno

1. Spol roditelja*

- Muško
- Žensko

2. Dob*

- 18-24
- 25-30
- 31-35
- 36-40
- više od 40

3. Koliko imate djece?*

- jedno
- dvoje
- troje
- četvero i više

4. Bračni status roditelja*

- U braku
- Razveden
- Izvanbračna zajednica
- Drugo

5. Mislite li da je odgoj vrlo bitan za budućnost Vašeg djeteta?*

- Da, u potpunosti

- Uglavnom
- Ponekad
- Ne mislim da je vrlo bitan

6. Navedite što za Vas znači roditeljstvo*

7. Označite ocjenom od 1 do 5 kojom bi ocijenili Vaš odgoj djece*

- 1 - Nezadovoljavajući
- 2 - Zadovoljavajući
- 3 - Dobar
- 4 - Vrlo dobar
- 5 - Izvrstan

8. Koliko često idete na izlete sa svojom djecom?*

- Nikada
- Rijetko
- Ponekad
- Vrlo često
- Uvijek

9. Ako Vaše dijete sudjeluje u nekim igrama ili događajima koliko puta dolazite na njih?

- Nikada
- Ponekad
- Rijetko
- Samo ako me dijete zamoli da dođem
- Uvijek

10. Koliko često jedete sa svojom djecom?*

- Nikada
- Rijetko
- Ponekad
- Vrlo često
- Uvijek

11. Koliko vremena provodite zajedno sa svojom djecom?*

- Nikada
- Rijetko
- Ponekad
- Vrlo često

- Uvijek

12. Raspravljate li dovoljno sa svojom djecom o emocionalnim i školskim problemima?*

- Ne, nije potrebno
- Ne, jer nemam vremena
- Ponekad
- Samo ako primjetim da se čudno ponaša
- Da, uvijek

13. Koliko često se svađate sa partnerom/roditeljima/prijateljima/rodbinom ispred svoje djece?*

- Nikada
- Rijetko
- Ponekad
- Vrlo često
- Uvijek

14. Poštujete li privatnost svojeg djeteta?*

- Da, u potpunosti
- Uglavnom
- Rijetko
- Nikada

15. Odgovarate li uvijek na pitanja svog djeteta?*

- Da, uvijek
- Da, samo ako je nešto bitno
- Ne, jer nemam vremena
- Ne, jer djeca moraju sama učiti

16. Kada bi Vaše dijete tražilo pomoć oko nečega, što biste učinili?*

- Prvo bi dijete usmjerio/la da pokuša sam, a u slučaju ako je zadatak presložen za njega, onda bi mu pomogao/la
- Pomoći ću djetetu samo ako me lijepo zamoli
- Ignorirat ću ga
- Uvijek ću pomoći svom djetetu

17. Kako biste reagirali da Vam dijete reagira bijesom i ljutnjom u trgovini jer mu ne želite nešto kupiti?*

- Izveli bi dijete iz trgovine
- Ignorirali bi njegovo ponašanje
- Razgovarali bi s djetetom kod kuće ili prije ulaska u trgovinu

- Vikali na dijete u trgovini
- Kupili bi mu željenu igračku

18. Što biste učinili kada se Vaša djeca posvađaju oko igračke?*

- Pozorno slušali djecu o čemu je problem i donijeli prema Vašem mišljenju najpravednije rješenje
- Ne želite slušati o svađi, te ih pošaljete van na igranje
- Uzimate spornu igračku od djece dok se djeca ne dogovore međusobno kako će se s njom igrati
- Ignorirate njihovu svađu i nastavljate dalje sa svojim obvezama

19. Smatrate li da je važno da Vaše dijete ima dnevni raspored (npr. odlazak na spavanje)?*

- Važno je i korisno, iako ponekad odstupim od dnevnih pravila
- Uopće mi nije važno, jer me iscrpljuje stalan trud postizanja dnevnog rasporeda
- Nekakav raspored se složi već kroz dan i proizlazi iz djetetovih individualnih potreba
- Nemam vremena misliti o dječjem rasporedu, čak mi je ponekad i moj raspored previše

20. Što ćete učiniti kada Vam se ne sviđa jedan od prijatelja s kojim Vaše dijete provodi vrijeme?*

- Odlučno zabranjujete djetetu da se više ne smije s njim družiti
- Ne miješate se, jer na kraju će se to sve još mnogo puta promijeniti i dijete će već samo odlučiti s kim će se igrati
- Ispitujete dijete zašto mu se sviđa taj prijatelj, izgovarate svoje mišljenje, pokušavate raširiti krug djetetovih prijatelja kako bi se, možda, pojavili novi prijatelji
- Nemate vremena kontrolirati s kime se Vaše dijete igra

21. Sljedeće tvrdnje označite ocjenom od 1 do 5 gdje je

(1-uopće se ne slažem, 2-uglavnom se ne slažem, 3-niti se slažem, niti se ne slažem, 4-uglavnom se slažem, 5- potpuno se slažem)

21.1. Većinu problema koje imam s djetetom mogu lako riješiti*

O1 O2 O3 O4 O5

21.2. Ja sam osoba koja najbolje razumije što muči moje dijete*

O1 O2 O3 O4 O5

21.3. Uvjeren/a sam da imam sve sposobnosti i kvalitete potrebne da budem dobar roditelj*

O1 O2 O3 O4 O5

21.4. Nekad je dozvoljeno fizički kazniti dijete kako bi naučilo što ne smije raditi*

O1 O2 O3 O4 O5

21.5. Važno je na vrijeme slomiti dječju tvrdoglavost jer „drvo se svija dok je mlado“*

22. Kakvim se Vi smatrate kao roditelj?*

- Autoritaran ili prestrog
- Autoritativan ili ravnopravan
- Permisivan ili popustljiv
- Zanemarujući
- Prezaštitnički

**IZJAVA O AUTORSTVU
I
SUGLASNOST ZA JAVNU OBJAVU**

Završni/diplomski rad isključivo je autorsko djelo studenta koji je isti izradio te student odgovara za istinitost, izvornost i ispravnost teksta rada. U radu se ne smiju koristiti dijelovi tuđih radova (knjiga, članaka, doktorskih disertacija, magistarskih radova, izvora s interneta, i drugih izvora) bez navođenja izvora i autora navedenih radova. Svi dijelovi tuđih radova moraju biti pravilno navedeni i citirani. Dijelovi tuđih radova koji nisu pravilno citirani, smatraju se plagijatom, odnosno nezakonitim prisvajanjem tuđeg znanstvenog ili stručnoga rada. Sukladno navedenom studenti su dužni potpisati izjavu o autorstvu rada.

Ja, ANJA FUČEC (ime i prezime) pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor/ica završnog/diplomskog (obrisati nepotrebno) rada pod naslovom ODGOJNI STILOVI RODITELJSTVA (upisati naslov) te da u navedenom radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova.

Student/ica:
(upisati ime i prezime)

Anja Fuček
(vlastoručni potpis)

Sukladno Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju završne/diplomske radove sveučilišta su dužna trajno objaviti na javnoj internetskoj bazi sveučilišne knjižnice u sastavu sveučilišta te kopirati u javnu internetsku bazu završnih/diplomskih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Završni radovi istovrsnih umjetničkih studija koji se realiziraju kroz umjetnička ostvarenja objavljuju se na odgovarajući način.

Ja, ANJA FUČEC (ime i prezime) neopozivo izjavljujem da sam suglasan/na s javnom objavom završnog/diplomskog (obrisati nepotrebno) rada pod naslovom ODGOJNI STILOVI RODITELJSTVA (upisati naslov) čiji sam autor/ica.

Student/ica:
(upisati ime i prezime)

Anja Fuček
(vlastoručni potpis)